

Tilsynet for små avløpsanlegg

Et vertskommunesamarbeid mellom kommunene Krødsherad,
Modum, Øvre Eiker, Drammen, Holmestrand, Hole og Lier

Årsrapport 2025

*Her gjennomføres tilsynsbesøk på et avløpsanlegg.
Personell fra Tilsynskontoret heller vann med fargestoff i anlegget
for å finne ut hvor utløpet fra anlegget føres.*

Innhold

1	Om samarbeidet.....	2
2	Status for anleggene.....	4
3	Søknad om utslippstillatelse.....	6
4	Slamtømming	7
5	Tilsyn	9
6	Informasjonsarbeid	13
7	Økonomi.....	15
8	Bemanning og arbeidsmiljø.....	20
Vedlegg 1:	Status for oppryddingsplaner	21
Vedlegg 2:	Infoskriv som fulgte faktura for tilsynsgebyr	27
Vedlegg 3:	Oversikt over kommunevise regnskap og budsjett.....	29
Vedlegg 4:	Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp.....	33

I vertskommuneavtalen som regulerer samarbeidet heter det at “*Vertskommunen skal avlegge årsrapport og regnskap til deltakerkommunen over virksomheten.*” I årsrapporten redegjøres for Tilsynets arbeid foregående år, regnskap, budsjetter og forslag til arbeid for neste år.

1 Om samarbeidet

Bakgrunn for samarbeidet

De syv kommunene Krødsherad, Modum, Øvre Eiker, Drammen, Holmestrand, Hole og Lier samarbeider om tilsyn og oppfølging av små avløpsanlegg. Lier kommune er vertskommune for tilsynskontoret, som reguleres av en egen vertskommuneavtale.

Tilsynets oppgaver er å:

- Føre tilsyn med alle avløpsanlegg med mindre enn 50 personer tilknyttet samt sørge for at disse anleggene ikke fører til forurensning eller helseplager.
- Behandle søknader om utslippstillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 12.
- Gi veiledning til anleggseiere.
- Administrere slamtømming.
- Kartlegge forurensing fra små avløpsanlegg.
- Bistå deltakerkommunene ved spørsmål angående små avløpsanlegg.

Mer informasjon finnes på våre nettsider¹ og i tidligere årsrapporter.

¹ Tilsynskontorets nettsider: www.lier.kommune.no/teknisk-og-eiendom/tilsyn-smaa-avlopsanlegg

Fokus i 2025:

Endring av lokale forskrifter

Tilsynskontoret har ferdigstilt forslaget til revisjon av lokale forskrifter, og det var offentlig høring om dette høsten 2025. Vi hadde da allerede gjennomført dialogmøter med drikkevannsinteresser, prosjekterende firmaer, slamtømmefirmaer og leverandørforeningen for minirensanlegg. Det kom relativt få høringsinnspill, disse er omtalt i politisk sak som fremmes våren 2026.

Vi anbefaler følgende endringer:

- Lokal forskrift om utslipp trekkes tilbake. Forskriften erstattes med bestemmelsene i den nasjonale forurensningsforskriften supplert med en veileder.
- Ny, lokal slamtømmeforskrift for små avløpsanlegg erstatter eksisterende forskrifter. Forskriften skal sikre hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av septikslam.
- Lokal forskrift om gebyr for saksbehandling og kontroll med avløpsanlegg beholdes uendret. Alle samarbeidskommunene har likelydende forskrifter i dag.

Likelydende bestemmelser for alle samarbeidskommunene, gir likebehandling på tvers av kommunegrensene og raskere saksbehandling for anleggseierne. I tillegg har det skjedd en vesentlig utvikling de siste årene med hensyn på både tekniske renseløsninger og rutiner for drift og vedlikehold. En del bestemmelser i de lokale forskriftene om utslipp er derfor ikke lenger relevante.

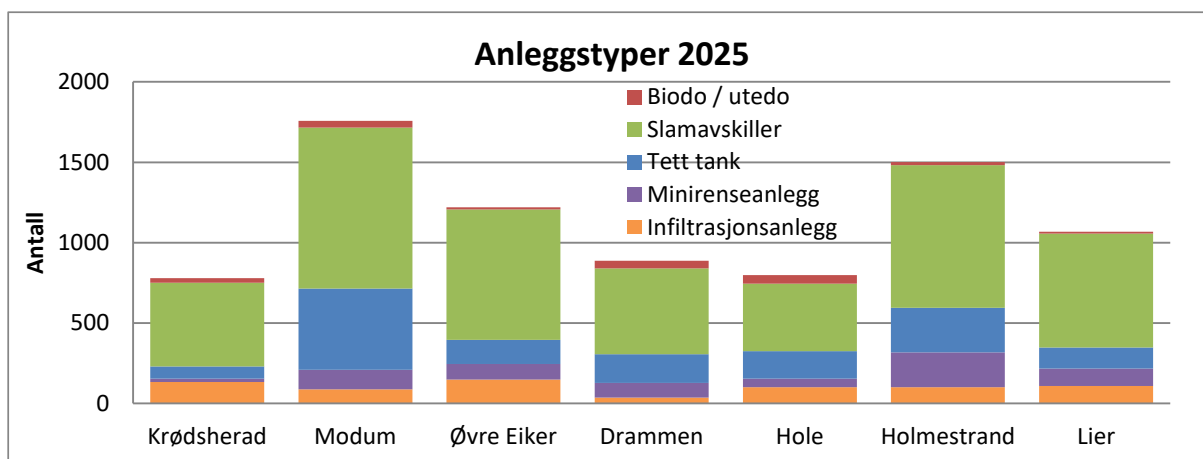
Samarbeid om «Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp»

Tilsynet for små avløpsanlegg har i perioden 2023 til 2025 vært prosjektansvarlig for et utviklingsprosjekt finansiert av Regionale Forskingsfond: *Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp* (se også vedlegg 4). Prosjektet er unikt ved at et bredt utvalg nasjonale aktører har samarbeidet, selv om de normalt er konkurrenter i sine markeder. SINTEF har vært prosjektleder og samarbeidspartnere har vært Fredrikstad kommune, Biovac Environmental Technology AS, Klaro Renseanlegg AS (begge leverandører av minirensanlegg), Norkart AS, Volue Technology AS (begge leverandører av datasystemer / anleggsregistre) og slamtømmeentreprenøren Norva24 AS.

Prosjektet har hatt som mål å legge til rette for en standardisert utveksling av relevante data om små avløpsanlegg mellom kommunen, servicetekniker og slamtømmer. Dette skal effektivisere arbeidet til alle aktørene, så det blir lettere å identifisere anlegg med sviktende renseeffekt og raskt iverksette tiltak der behovet er størst. Ambisjonen er at løsningen skal kunne tas i bruk av kommuner over hele landet og bidra til en kvalitetsmessig bedre tjeneste.

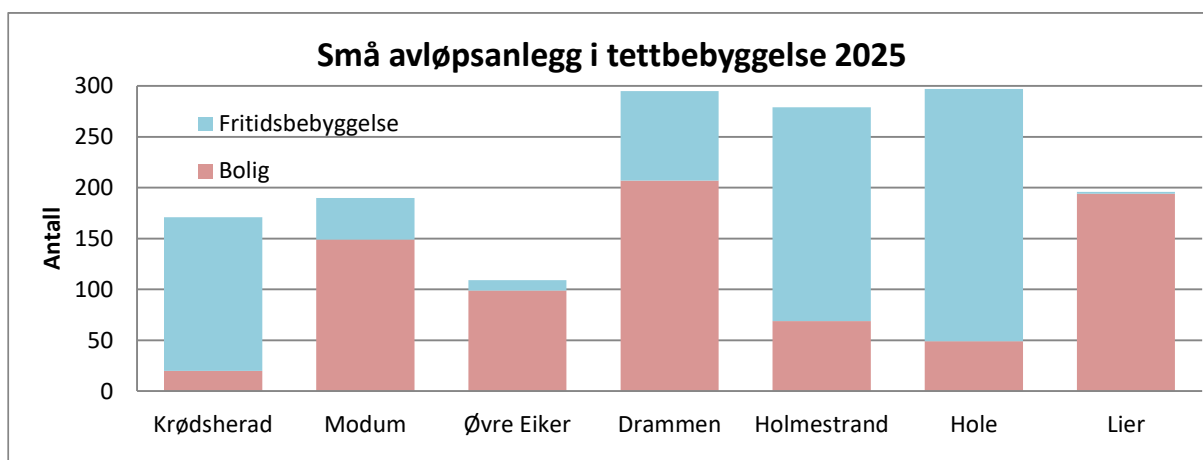
2 Status for anleggene

Alle norske kommuner plikter å rapportere antall og typer små avløpsanlegg hvert år. Dette er en del av KOSTRA-rapporteringen (figur 1).

Figur 1: Oversikt over registrerte anleggstyper i samarbeidskommunene. Oversikten er også utgangspunkt for data som årlig rapporteres i kommune – stat rapporteringen (KOSTRA).

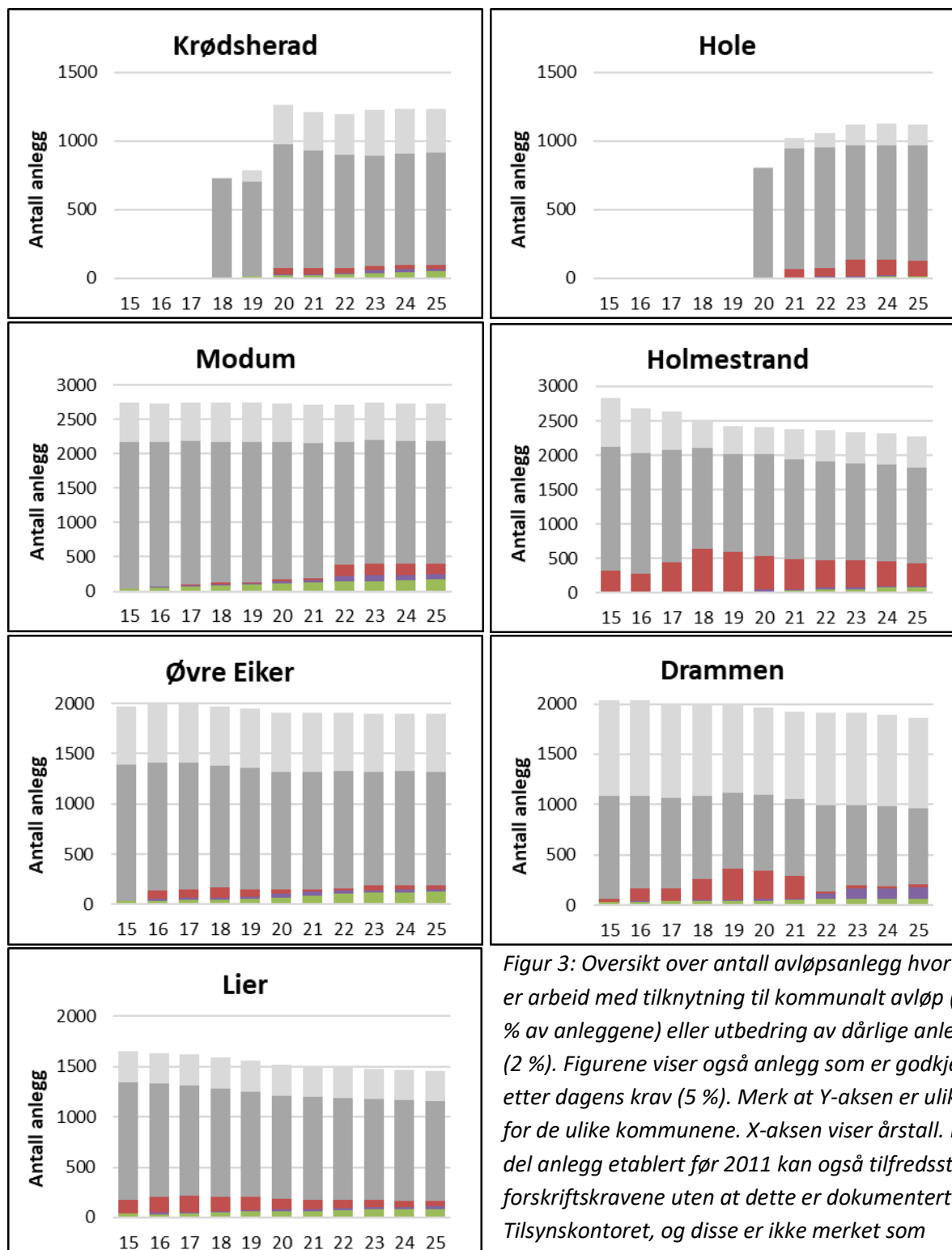
I utslippstillatelsen til kommunale avløpsanlegg som omfattes av forurensningsforskriften kapittel 14, stiller Statsforvalteren krav om tilknytningsgrad til kommunalt avløpsnett innenfor tettbebyggelsen (definert i forurensningsforskriften § 11-3 k). Vi er kjent med at kommuner i Buskerud har krav om 98% tilknytning innenfor tettbebyggelsen, mens kommuner i Vestfold har formuleringen «Tilknytning til kommunalt avløpsnett innenfor det som kommunen har definert som rensedistrikt (tettbebyggelse) bør være 100 %». Det er likevel en del bygninger i tettbebyggelsen som har egne avløpsanlegg (figur 2). Dette kan f.eks. være eldre hus som ikke ble tilknyttet den gangen nye boligfelt med tilhørende avløpsnett ble etablert i nærområdet. I tillegg fins det områder som defineres som tettbebyggelse hvor det ikke er ført fram avløpsnett, blant annet hytteområder.

Figur 2: Oversikt over anlegg som ligger innenfor dagens definisjon av tettbebyggelsen². Oversikten er utgangspunkt for data som rapporteres i kommune – stat rapporteringen (KOSTRA).

² Miljødirektoratets kartkatalog: <https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>

Samarbeidskommunene arbeider med å tilknytte eksisterende bebyggelse til kommunalt avløpsnett. Reduksjon i antall små avløpsanlegg skyldes både tilknytninger og etablering av felles private anlegg for flere eiendommer (figur 3). Opplysninger om pågående oppryddingsprosjekter står i vedlegg 1.

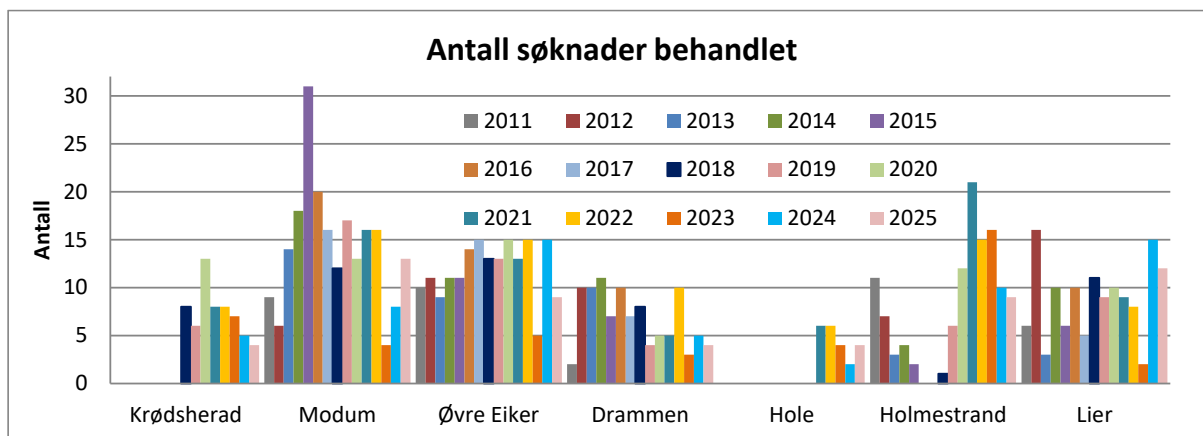

Figur 3: Oversikt over antall avløpsanlegg hvor det er arbeid med tilknytning til kommunalt avløp (6 % av anleggene) eller utbedring av dårlige anlegg (2 %). Figurene viser også anlegg som er godkjent etter dagens krav (5 %). Merk at Y-aksen er ulik for de ulike kommunene. X-aksen viser årstall. En del anlegg etablert før 2011 kan også tilfredsstille forskriftskravene uten at dette er dokumentert til Tilsynskontoret, og disse er ikke merket som godkjent på figuren.

Ikke innlagt vann I Drift I Drift - skal tilknyttes I Drift - skal utbedres I Drift - godkjent

3 Søknad om utslippstillatelse

Tilsynskontoret behandlet 55 søknader om utslippstillatelse i 2025 (figur 4). Det ble gitt ett avslag, fordi det omsøkte anlegget var i tettbebyggelsen, hvor eiendommen istedenfor skal være tilknyttet kommunalt avløpsnett.

Figur 4: Oversikt over antall søknader om utslippstillatelse som er behandlet. Data for tidligere år for Nedre Eiker og Svelvik er slått sammen og vist som Drammen. Vi har data for Krødsherad fra og med 2018, for gamle Hof og Holmestrand fra og med 2019 og for Hole fra 2021. Tidligere data for Sande kommune er slått sammen og vist som Holmestrand.

I tillegg har Tilsynskontoret utarbeidet utslippstillatelser for tre avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 13, dvs. anlegg som betjener mellom 50 og 2000 pe. Dette gjaldt en campingplass hvor et privat firma har ansvar for avløpsløsningen, og de kommunale avløpsanleggene på Sjøstad og Sylling i Lier kommune³. Myndighet etter forurensningsforskriften kapittel 13 er ikke overført til vertskommunesamarbeidet. Derfor utarbeider Tilsynskontoret forslag til dokumenter, mens det formelle vedtaket gjøres av kommunen. Arbeidet utføres etter egen oppdragsbekreftelse hvor det faktureres medgått tid.

I Forurensningsforskriften § 12-5 står det: *Fullstendig søknad i overensstemmelse med krav i § 12-7 til § 12-13 skal avgjøres av kommunen innen seks uker.* Etter at søknadene var blitt fullstendige, var Tilsynskontorets gjennomsnittlige saksbehandlingstid 9 dager, men da var mye av arbeidet med utslippstillatelsene gjort parallelt med at saksbehandler ventet på manglende dokumentasjon. I 2025 tok det i gjennomsnitt 83 dager fra søknadene ble sendt inn til de var fullstendige og klare til å behandles, men her er det et mindre antall enkeltsaker som trekker gjennomsnittet kraftig opp.

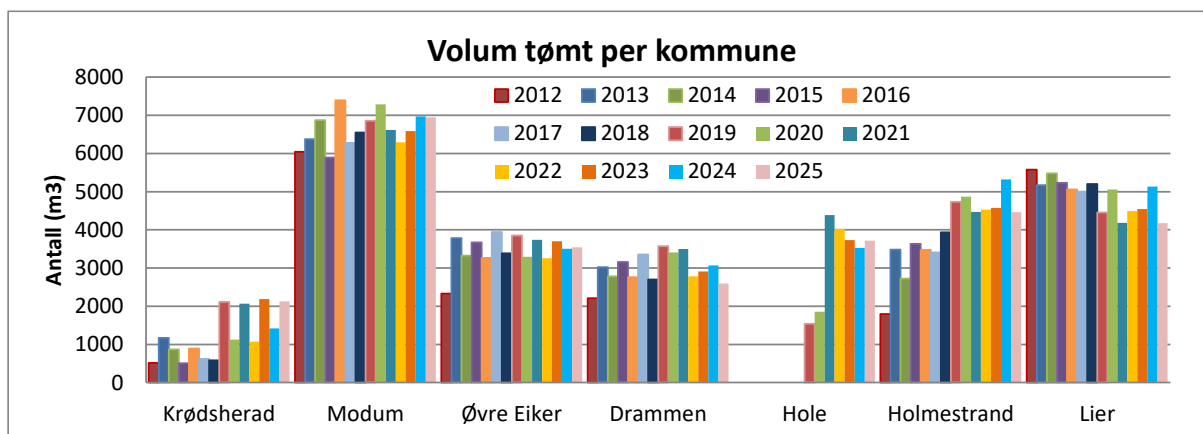
Når det gjelder krav til dokumentasjon i en søknad om utslippstillatelse, benytter Tilsynskontoret aktivt sjekklisten fra Norsk Vann. Norsk Vann er den nasjonale interesseorganisasjonen for vannbransjen. Dette skal sikre at norske kommuner stiller de samme kravene til prosjekterende firmaer. Nær drikkevannskilder er det ofte ekstra strenge krav til avløpsrensing, her har vi tett dialog med Mattilsynet og kommunale vannverk. Både sjekklisten og informasjon fra Mattilsynet er lenket på Tilsynskontorets nettsider⁴.

³ Politisk vedtak i kommunestyret 16.09.2025 PS 106/2025.

⁴ Tilsynskontoret nettsider med veiledning om framgangsmåte for å etablere nytt avløpsanlegg: <https://www.lier.kommune.no/teknisk-og-eiendom/tilsyn-smaa-avlopsanlegg/nytt-avlopsanlegg/>

4 Slamtømming

I 2025 ble det gjennomført nesten 6800 slamtømminger gjennom slamtømmeordningen som Tilsynskontoret administrerer. Det ble levert over 27 000 m³ slam til septikmottakene ved de kommunale renseanleggene. Dette ga renseanleggene en inntekt på i underkant av 8,3 millioner kroner. Totalt slamvolum tømt i samarbeidskommunene varierer en del fra år til år, fordi ikke alle tanker skal tømmes hvert år (figur 5). Tilsynskontoret følger fortløpende opp at det tømmes i tide.

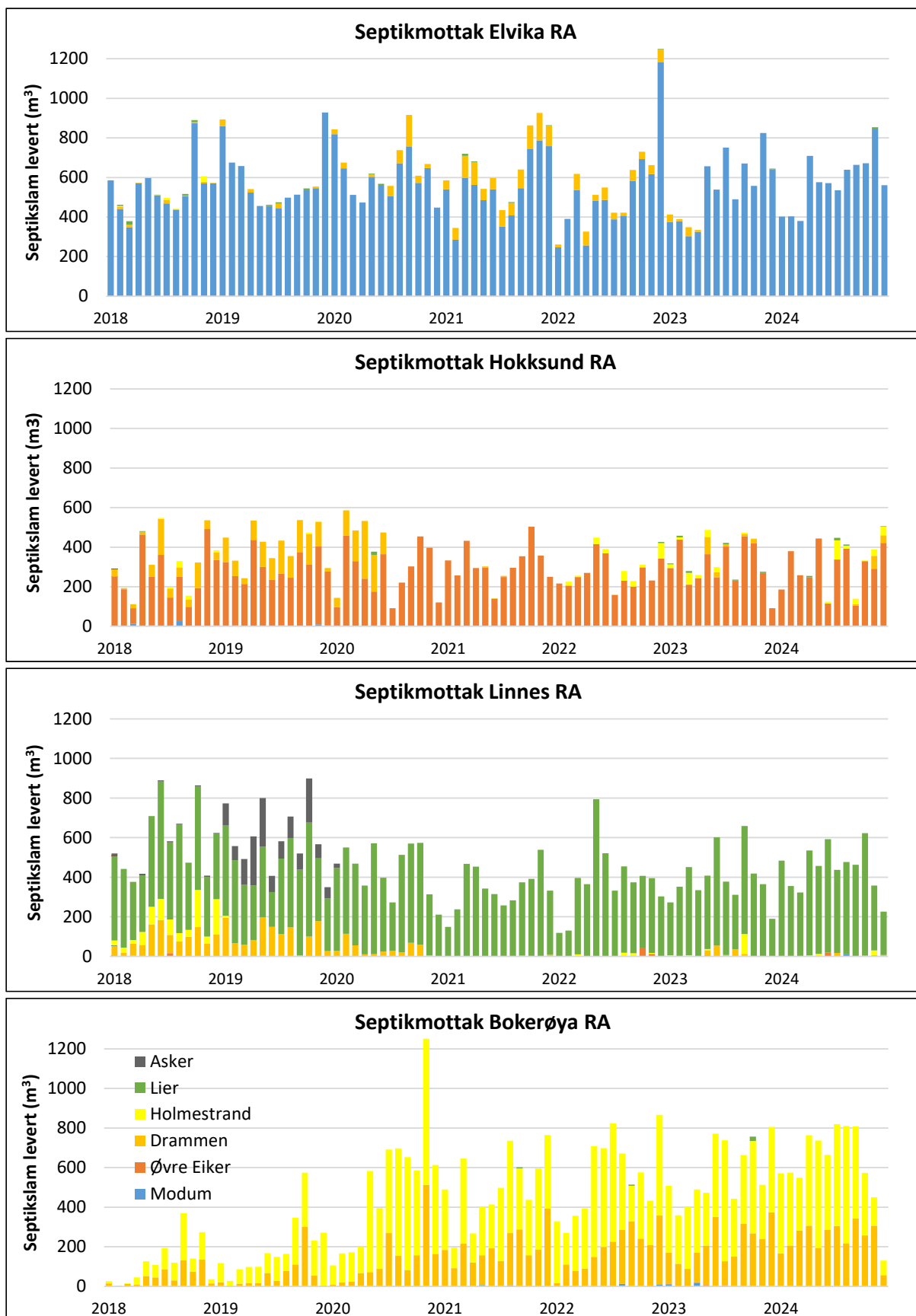

Figur 5: Oversikt over volum slam tømt i perioden 2012 - 2025. Det er usikre data for Krødsherad før 2018, for gamle Hof og Holmestrand før 2019 og for Hole før 2021.

Tilsynskontoret gjennomførte ny og åpen anbudskonkurranse for slamtømming i 2025, og nye avtaler gjelder fra 01.01.2026. For å tilrettelegge for konkurranse i markedet, har Tilsynskontoret én avtale for hver kommune og relativt korte avtaleperioder på tre år og opsjon på fjerde år. Det ble gjennomført åpent møte med markedsdialog før utlysningsperioden. Vurderingskriteriene var pris (30 %), løsningsforslag (20 %), oppdragsspesifikk kompetanse (20 %) og klima og miljø (30 %). Det var totalt fem tilbydere, og tre eller fire tilbydere i hver kommune, noe vi er godt fornøyd med. Ringerike Miljøservice AS vant kommunene Krødsherad, Modum og Hole, mens Arnkværn Miljø og Renovasjon AS vant kommunene Øvre Eiker, Drammen, Holmestrand og Lier. Det var altså kun Hole kommune som byttet tømmefirma, her fikk alle berørte anleggseiere eget informasjonsbrev. Tilsynskontorets nettsider har alltid oppdatert kontaklinformasjon til tømmefirmaene.

Tilsynskontoret er generelt fornøyd med tømmefirmaenes arbeid i 2025, og det har vært få avvikssaker. Vi ser at det er gunstig at mange av operatørene er fagfolk med god lokalkunnskap og mange års erfaring fra bransjen.

Tilsynskontoret følger opp at septik leveres til mottak i riktig kommune (figur 6). Etter at nye Hokksund renseanlegg åpnet, så vi en periode at noe mer enn nødvendig septik fra andre kommuner ble levert hit, bl.a. på grunn av kortere kjøreavstand. Tilsynskontoret har skjerpet inn dette overfor tømmefirmaet. Fra slutten av 2025 er innkjøringsperioden på septikmottaket på Fibo er ferdig, slik at all septik fra Holmestrand kommune leveres dit. Dette vil avlaste Bokerøya renseanlegg i Drammen. Det er likevel akseptert at det leveres likevel mindre mengder septikslam til andre kommuners mottak, f.eks. ved utrykninger på kveldstid eller når septikmottakene må stenge midlertidig på grunn av vedlikehold eller driftsutfordringer. Tilsynskontoret sørger for at hvert septikmottak får betalt for mengden septik de mottar, og at kostnadene belastes på selvkostregnskapet til riktig kommune.

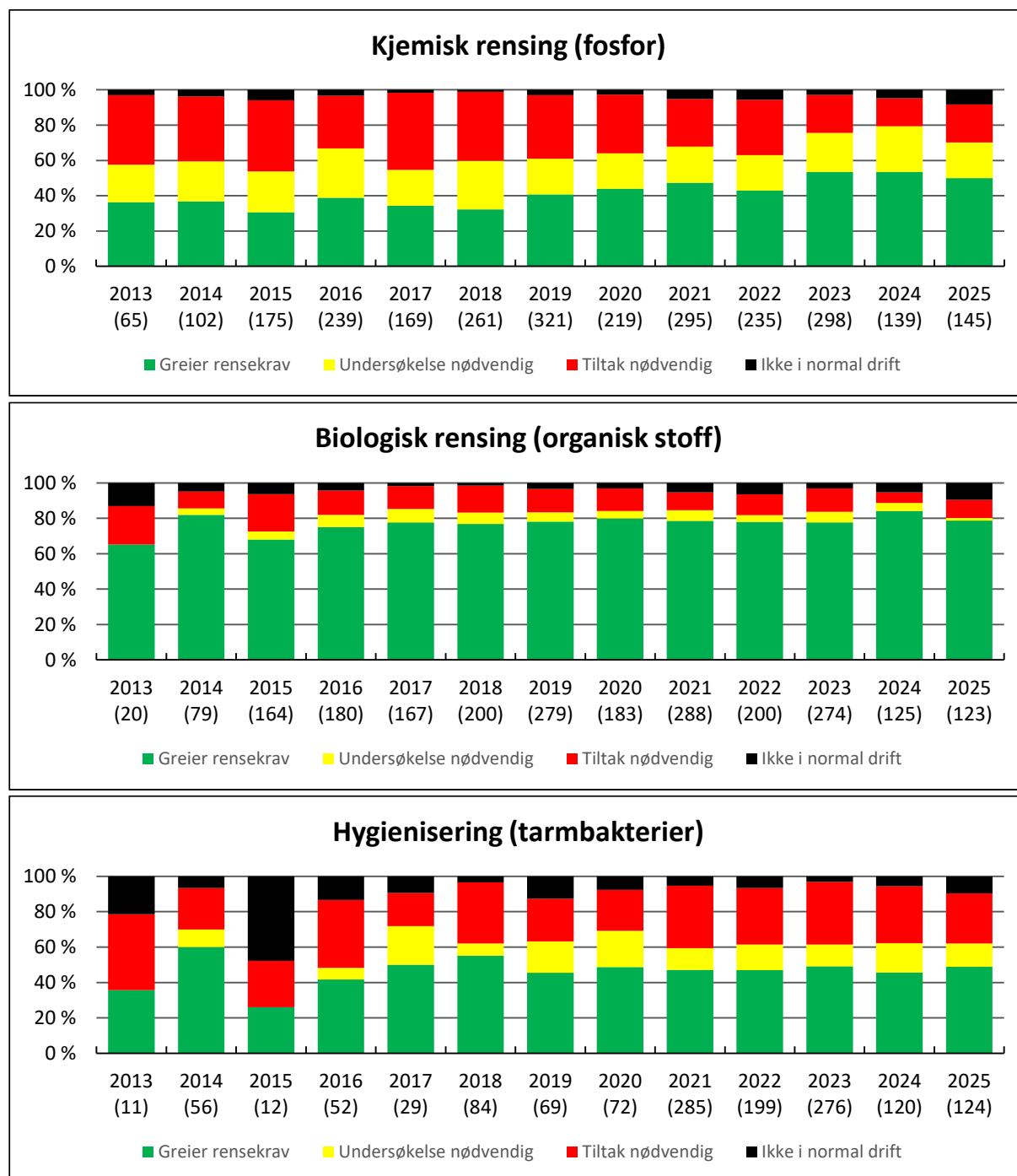

Figur 6: Oversikt over mengder slam levert fra ulike kommuner til septikmottakene ved de kommunale renseanleggene i perioden 2018 – 2025. All septik fra Krødsherad leveres til Bjøre RA og alt fra Hole leveres til Monserud RA på Ringerike. Begge disse har tilstrekkelig kapasitet.

5 Tilsyn

Prøvetaking av restutslipp fra minirenseanlegg

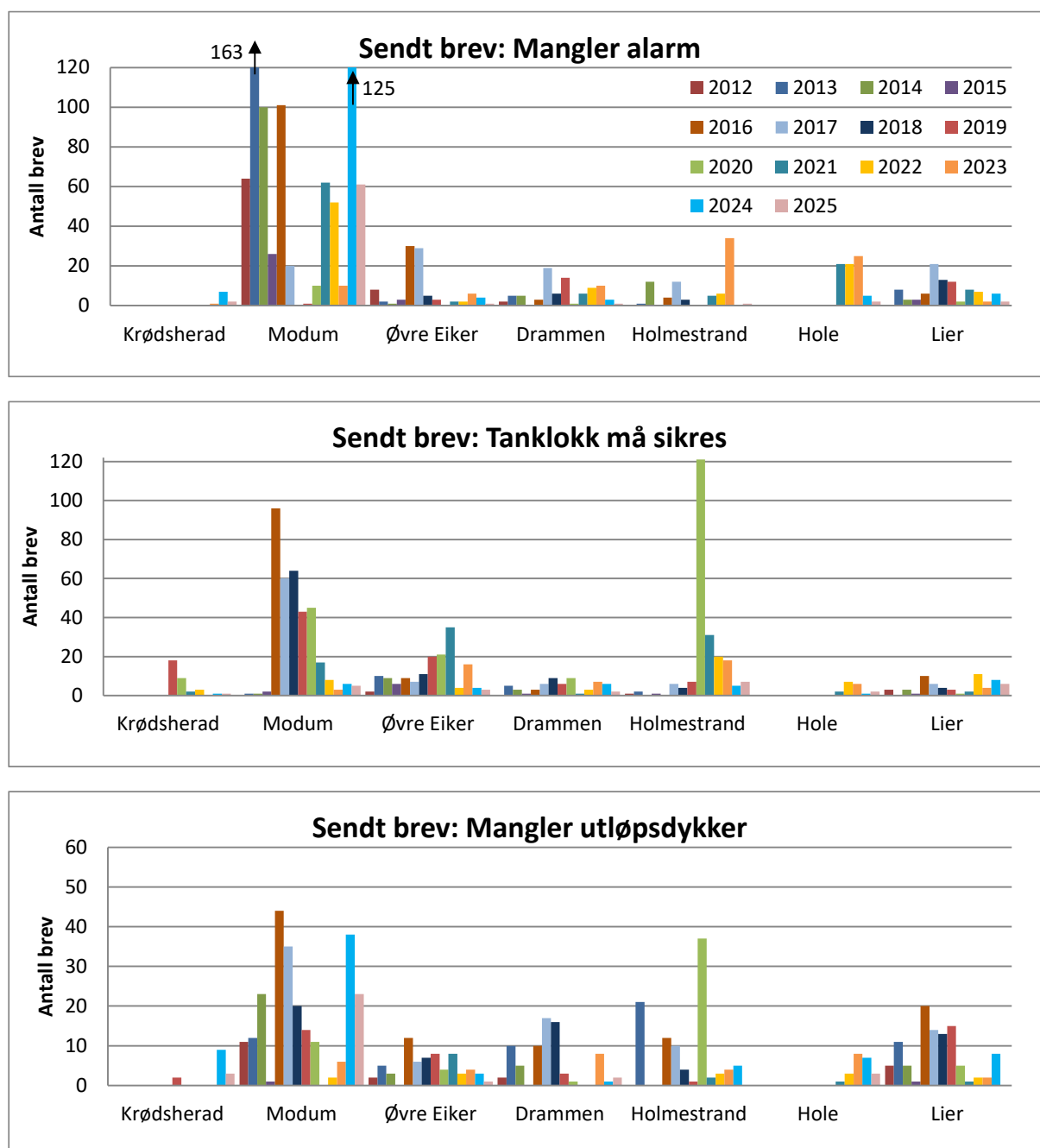
Tilsynskontoret gjennomførte i 2025 totalt 162 tilsynsbesøk på minirenseanlegg, i tillegg til seks tilsynsbesøk på gråvannsanlegg. Renseeffekten for minirenseanlegg er fortsatt bedre enn da tilsynsarbeidet startet, men likevel noe dårligere enn i 2023 og 2024 (figur 7). Det var en økning i andelen anlegg som ikke var i normal drift, bl.a. fordi de var tomme for fellingskjemikalier eller uten strøm. Tilsynskontoret følger opp dette overfor anleggseier og servicefirma, og legger bl.a. vekt på optimalisering av kjemikaliedosering.

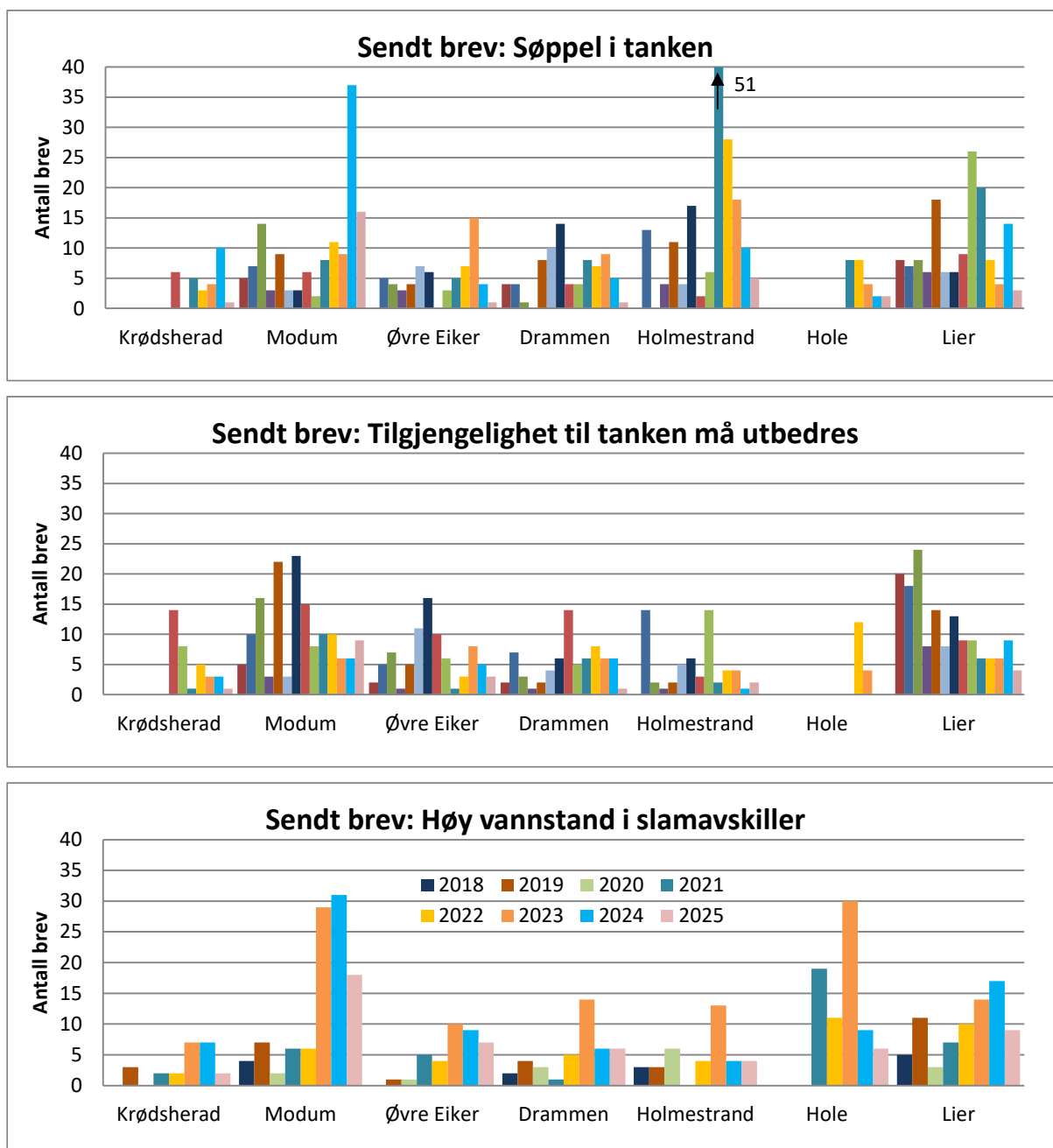
Figur 7: Andelen av de prøvetatte minirenseanleggene som greier rensekravet. Antall prøvetatte anlegg er oppgitt i parentes under årstallene.

Tømmefirmaenes rapportering av feil og mangler

Ved slamtømming gjør tømmefirmaet en enkel kontroll av tanken innvendig. Forhold som skal rapporteres til Tilsynskontoret er blant annet skader og lekkasjer på tank, lokk eller skillevegger, unormal vannstand og synlige vannutslag (figur 8 og 9). Dette er feil og mangler som er enklest å oppdage i forbindelse med slamtømming, når tanken er tom. Tilsynskontoret sender fortløpende brev til anleggseier angående dette.

Figur 8: Tilsynskontoret sender fortløpende brev om feil og mangler påvist ved slamtømming. Her vises oversikt over noen av de vanligste feilene. Rapportering av feil og mangler inngikk ikke i tømmefirmaets avtale for gamle Hof og Holmestrand, men dette ble innført fra 2020. Figurene forsetter på neste side.

Figur 8: (fortsatt fra forrige side): Oversikt over brev om vanlige feil og mangler.

Bilder fra tømmefirmaet gjør det enklere å følge opp anlegg med feil og mangler (figur 9). I lokal forskrift er det bestemmelser om tømmefirmaets adgang til tanken. Med litt smidighet og tilrettelegging både fra anleggseier og tømmefirma, erfarer vi at de fleste avløpstanker blir tømt innen rimelig tid (figur 9a). Utette tanklokk fører til at snø eller regnvann trenger inn i tanken, som kan føre til hydraulisk overbelastning av avløpsanlegget (figur 9b). Dårlig sikrede tanklokk kan også utgjøre en fare for at dyr, barn eller andre uvedkommende får tilgang til anlegget. Lokket til avløpstanken må likevel kunne fjernes av én person, uten bruk av maskiner.

Det kan være fristende å plassere avløpsanlegget i en skråning, litt ute av syne for de som ferdes på eiendommen. Marktrykket fra skråningen kan imidlertid føre til at avløpstanken skades eller deformeres (figur 9c), og dette kan være relativt kostbart å utbedre.

Anleggseier kan redusere faren for gjentetting av avløpsanlegget ved å være bevisst på hva som kan helles i avløpet og ikke. Tømmefirmaet kan spyle og rengjøre anlegg og utløpsrør (figur 9d), men hvis løsmassene rundt et infiltrasjonsanlegg blir mettet etter lang tids tilførsler, blir det kanskje nødvendig å etablere et nytt infiltrasjonsområde. Lekkasje fra eldre tanker, særlig i betong, er lettere å oppdage når tanken tømmes (figur 9e).

Figur 9: Eksempler på bilder fra tømmefirmaet ved kontroll som del av slamtømmingen. a) Her trengs det kvisting for at tømmebilen skal komme trygt fram. b) En pall er ikke et egnet lokk for en avløpstank. c) Marktrykket fra skråningen har ført til at halsen på tanken har løsnet og forskjøvet seg. d) I dette minirensanlegget er utløpet tett. Hele anlegget står under vann og har ingen mulighet til å rense. e) Tydelig lekkasje inn i tanken gjennom et hull i tankveggen, til høyre i bildet.

6 Informasjonsarbeid

Tilsynskontoret ser det som meget viktig å informere alle berørte parter godt om sitt arbeid. Vi legger vekt på å gi god informasjon når publikum henvender seg til kontoret ved personlig frammøte eller telefon. I tillegg prioriterer vi gjerne befaringer for å møte anleggseiere og / eller fagkyndig firma.

Nettsider

Tilsynskontorets nettsider har informasjon om blant annet etablering av nye avløpsanlegg, slamtømmeordningen, tilsynsordningen og privat drikkevann. Her ligger det også en rekke andre informasjonsbrosjyrer, som sendes til anleggseiere ved behov. Nettadressen er <http://www.lier.kommune.no/teknisk-og-eiendom/tilsyn-smaa-avlopsanlegg/>

Infoskriv til anleggseierne

Sammen med faktura for tilsynsgebyr får alle anleggseiere hvert år et infoskriv. I 2025 skrev vi blant annet om høringsperioden for forslag til endring i lokale forskrifter (vedlegg 2). De årlige infoskrivene ligger også på Tilsynskontorets nettsider.

Politiske saker

Årsrapporten for 2024 ble lagt fram som melding / orienteringssak. Høsten 2025 fikk vi politiske vedtak i sak om gebyrregulativ og prisliste for 2026. I tillegg er det lagt fram sak om høringsperiode for endring av lokale forskrifter

Kontaktutvalget

I Vertskommuneavtalens punkt 6.1 står det om Kontaktutvalget: *«Det etableres et kontaktutvalg hvor en kontaktperson i hver kommune er representert. Kontaktutvalget har ikke beslutningskompetanse, men uttalerett i spørsmål av særlig betydning som berører alle kommuner, herunder fastsettelse av budsjett. Kontaktutvalget organiserer selv sitt arbeid.»*

I 2025 var det to møter i kontaktutvalget, tema var bl.a. årsrapport for 2024, pris og rutiner ved levering til kommunale septikmottak, anbudskonkurranse for slamtømming, revisjon av lokale forskrifter, kommunikasjonsstrategi for VA-investeringer utarbeidet av bl.a. Østlandssamarbeidet og Tilsynskontorets gebyrregulativ og prisliste.

Årlig rapportering til KOSTRA, Tiltakskort Oslofjorden og Vannområdene

Det er flere ulike krav om årlig rapportering til ulike faginstanser.

- I KOSTRA (Kommune-Stat-Rapporteringen) spørres det blant annet om antall avløpsanlegg av ulike typer, anleggenes plassering mht. tettbebyggelse, antall tilknyttede personer og antall utslippstillatelser gitt i rapporteringsåret.
- Som del av arbeidet med *Helhetlig Tiltaksplan for Oslofjorden*, ber Miljødirektoratet kommunene revidere tiltakskort. Tiltakskortene skal fungere som en plan for gjennomføringen av det enkelte tiltak gjennom hele planperioden som går til 2026. Det er i alt etablert 63 tiltak, hvorav Tilsynskontoret bidrar i tiltakskort T4 (avløpsanlegg for spredt bebyggelse og mindre tettbebyggelser) og T7 (tilsyn og oppfølging av krav i tillatelser til utslipp av avløpsvann).
- Vannområdene etterspør jevnlig opplysninger til sine årsrapporter, tiltaksoversikter i Vann-Nett, vannforvaltningsplaner og tiltaksplaner.

Beboermøter og andre fagsamlinger

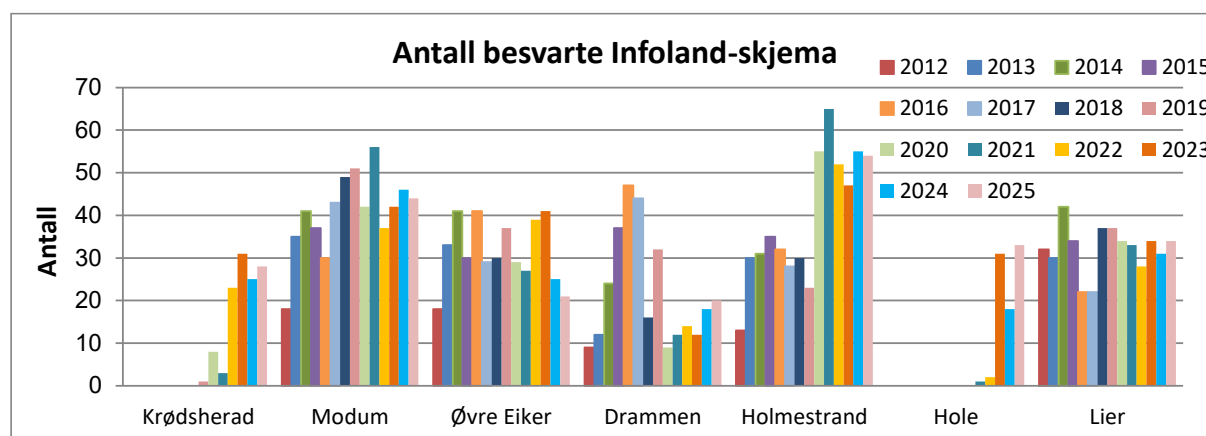
Ved oppstart av arbeidet med områdevis utbedring av eksisterende avløpsanlegg holder Tilsynskontoret informasjonsmøte med de involverte beboerne. Representanter fra kommunens byggesaksavdeling eller VA-virksomhet deltar ofte også. Her gir vi vår vurdering av avløpssituasjonen i området, mulige løsninger og veier videre. Tilsynskontoret holder tett dialog med de involverte underveis i prosessen, som kan vare i flere år.

Tilsynskontoret holdt også i 2025 en rekke beboermøter og innlegg på eksterne fagsamlinger. Vi erfarer at slike samlinger også er en god arena for faglig erfaringsutveksling og oppdatering.

Dato	Arrangør	Møte / kurs	Tema
28.01.25	Statsforvalteren i Agder	Fagdag om avløp for kommunene	Erfaringer fra vertskommunesamarbeid om tilsyn med spredte avløpsanlegg
24.03.25	Tilsynskontoret og Holmestrand kommune	Beboermøte	Mulige avløpsløsninger i Hagadalen
03.04.25	Vannområdene i Østfold	Stormøte i avløpsgruppa	Bedring i resultatene fra tilsyn av minirensanlegg
24.06.25	Tilsynskontoret og Lier VVA KF	Beboermøte	Mulige avløpsløsninger ved Torstad / Vestsideveien
13.08.25	Tilsynskontoret og Holmestrand kommune	Beboermøte	Mulige avløpsløsninger i Stasjonsgata
16.09.25	Tilsynskontoret og Drammen kommune	Beboermøte	Mulige avløpsløsninger i Sophie Amalies vei
20.11.25	Hovedutvalg for tekniske tjenester, Drammen	Orientering i møte	Roller som forurensningsmyndighet, tilsyn og oppfølging
26.11.25	Vannområde Eikeren og Holmestrand kommune	Åpent folkemøte i Hof	Hvordan håndtere ansvar for eget avløpsanlegg?
16.12.25	Vannområde Eikeren	Faggruppe avløp	Informasjon fra Tilsynet for små avløpsanlegg

Megleropplysninger ved eiendomssalg

Ved eiendomssalg skal samarbeidskommunene be om megleropplysninger angående eventuelle ubetalte krav og tilstanden på avløpsanlegget (figur 10). Meglerne bruker ulike nettportaler for å innhente kommunal informasjon ved eiendomssalg, som Ambita / Infoland, Norkart og Proconet. Antall henvendelser varierer, og vi ser kontinuerlig behov for å følge opp dette.

Figur 10: Oversikt over besvarte Infoland-skjema.

7 Økonomi

Vi har tradisjon for å ha like gebyrsatser for alle samarbeidskommunene, inntil selvkostregnskapene for hver kommune eventuelt tilsier at det er behov for en differensiering. Tilsynskontorets gebyrregulativ og prislister vedtas årlig av kommunestyrene i samarbeidskommunene og blir publisert på Tilsynskontorets nettsider. Tilsynskontoret er 100% gebyrfinansiert. Det føres separate selvkostregnskap for:

- slamtømming (finansiert av slamtømmegebyret) – prosjekt 100
- tilsyn (finansiert av tilsynsgebyret) – prosjekt 101
- behandling av søknad om utslippstillatelser (finansiert av eget gebyr) – prosjekt 102
- prosjektregnskap for arbeid med egen oppdragsbekreftelse – prosjekt 103

Oversikt over kommunevise regnskap og budsjett finnes i vedlegg 3.

For å gjøre tabellene oversiktlige, er kontogruppene slått sammen:

- 10xx er lønn, pensjonsinnskudd og arbeidsgiveravgift, dvs. kostnader for tidsbruk hos Tilsynskontorets personell.
- 11xx er forbruksmateriell som f.eks. porto, telefon, reisekostnader, kontormateriell, vaksiner, bevertning og informasjonsmateriell
- 12xx er større utstyr og tjenestekjøp som f.eks. konsulenttjenester til utvikling av datasystemer, inventar og datautstyr.
- 13xx er tjenestekjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon, dvs. utgifter til slamtømmefirmaene, septikmottakene og analyse av vannprøver.
- 17xx er ulike typer refusjoner, blant annet mva. Sykepenger o.l. inngår i 10xx og ikke i 17xx.
- 19xx er renter fra selvkostfond. Vi forventer en reduksjon i både positive og negative selvkostfond i 2025, derfor er det budsjettert med lavere renter fra selvkostfond i 2025.

Slamtømming (finansiert av slamtømmegebyret) – prosjekt 100

Slamtømmegebyret dekker tømmefirmaets priser, leveranse til septikmottak og Tilsynskontorets administrasjon av slamtømmeordningen. I perioden 2024 til 2026 blir det tilbakebetalt overskuddsfond til anleggseierne i Modum, Øvre Eiker, Drammen, Lier og Holmestrand. Derfor er det budsjettert med underskudd for flere av selvkostregnskapene for slamtømming også i 2026.

Tilsynskontoret gjennomførte ny anbudskonkurranse for tømming og transport av slam i 2025, slik at nye enhetspriser fra tømmefirmaene inngår i gebyrberegningene og budsjettene for 2026. I tillegg er m³-prisen ved levering til septikmottak ved de kommunale avløpsrenseanleggene økt, bl.a. på grunn av økte renteutgifter, økte utgifter til kjemikalier og investeringer i septikmottak ved de kommunale renseanleggene. Hovedårsaken til at Hole kommunes selvkostregnskap for slamtømming går i underskudd, er at prisen for leveranse av septikslam til Monserud renseanlegg i Ringerike kommune har vært høyere enn det som betales i de andre kommunene. Dersom Hole kommunes selvkostregnskap for slamtømming ikke kommer bedre i balanse, må gebyrsatsene for slamtømming i Hole etter hvert settes høyere enn for de andre samarbeidskommunene.

0100 SLAMTØMMING	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	1 203 529	1 450 000	-246 471	-17 %	1 260 000
11XX Forbruksmateriell	255 032	65 000	190 032	292 %	65 000
12XX Større utstyr og tjenestekjøp	1 367 010	230 000	1 137 010	494 %	1 040 000
13XX Tjenestekjøp	15 642 756	14 622 000	1 020 756	7 %	14 439 000
16XX Gebyrinntekter	-10 347 851	-9 645 000	-702 851	7 %	-10 155 000
19XX Renter	-689 204	-455 000	-234 204	51 %	-331 000
Totalt 0100 SLAMTØMMING	7 431 272	6 267 000			6 318 000

1950 Bruk av bundne driftsfond	-8 319 621	-6 267 000			-6 318 000
1550 Avsetning bundne driftsfond	888 350	-			-
Summert	-0	-			-

Tilsyn (finansiert av tilsynsgebyret) – prosjekt 101

Tilsynsgebyret finansierer alt arbeid for å hindre forurensning fra små avløpsanlegg, bl.a. kontroll av tanken ved tømning, prøvetaking og analyse av vannprøver fra minirensanlegg og gråvannsanlegg, rapportering til nasjonale myndigheter og oppfølging av anlegg som ikke fungerer slik de skal.

Det varierte mellom samarbeidskommunene hvorvidt selvkostregnskapene for tilsyn gikk i overskudd eller underskudd i 2025. Dette jevner seg ut over tid, blant annet i forhold til hvordan Tilsynskontorets personell fordeler sin arbeidstid mellom samarbeidskommunene.

I selvkostregnskapet for tilsyn kommer blant annet laboratorietjenester under kontogruppen 12XX. Enhetsprisen for tømmefirmaenes rutinemessige kontroll av avløpsanleggene kommer i kontogruppe 13XX.

0101 TILSYN	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	2 767 626	3 583 000	-145 945	-7 %	3 382 000
11XX Forbruksmateriell	82 495	210 000	148 766	139 %	214 000
12XX Større utstyr og tjenestekjøp	50 062	140 000	-47 246	-27 %	144 000
13XX Tjenestekjøp	1 564 588	1 119 000	-333 269	-34 %	1 290 000
1479 Tap på krav	1 820		-333 268	66 %	
16XX Årsavgifter	-5 118 117	-4 992 000	10 125	0 %	-5 060 000
19XX Renter	73 288	35 000	38 288	109 %	30 000
Totalt 0101 TILSYN	-578 238	95 000			-

1950 Bruk av bundne driftsfond	-	-95 000			-
1550 Avsetning bundne driftsfond	578 238	-			-
Summert	-	-			-

Behandling av søknad om utslippstillatelser (finansiert av eget gebyr) – prosjekt 102

Selvkostregnskapet for behandling av søknad om utslippstillatelser gikk i underskudd i 2025, dette har også skjedd tidligere år. Hovedårsaken er at enkelte av søknadene har vært spesielt arbeidskrevende for Tilsynskontorets personell. Underskuddet dekkes av oppsparte fond.

For å redusere merarbeid med ufullstendige søknader, vil vi spisse dialogen med fagkyndige firma. Det er viktig at fagkyndig firma som utarbeider søknadene har god kjennskap til hvilken dokumentasjon som må foreligge for at vi skal kunne behandle en søknad om utslippstillatelse. I tillegg ser vi oss nødt til å skjerpe inn rutinen for å benytte bestemmelsen i gebyrregulativets punkt 1.2: «For søknader / arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser eller når arbeidet krever større arbeidsmengde på grunn av ekstra kontroller og lignende, skal gebyret beregnes etter medgått tid.» Søknader med store mangler i dokumentasjon, vil derfor bli tilleggsfakturert etter medgått tid.

Arbeid hvor Tilsynskontoret har bistått samarbeidskommunene med utslippstillatelser til avløpsanlegg for mer enn 50 personer, er slått sammen med prosjekt 102. Det er normalt små prosjektrekskap i slike saker.

0102 SØKNADER	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	725 181	531 000	194 181	37 %	481 000
11XX Forbruksmateriell	23 491	24 000	-509	-2 %	22 000
12XX Større utstyr og tjenestekjøp	15 752	45 000	-29 248	-65 %	43 000
13XX Tjenestekjøp	200 968	80 000	120 968	151 %	80 000
16XX Gebyrinntekter	-653 257	-680 000	26 743	-4 %	-626 000
Totalt 0102 SØKNADER	312 134	-			-

1950 Bruk av bundne driftsfond	-312 134	-			-
1550 Avsetning bundne driftsfond	-	-			-
Summert	-	-			-

Ulike prosjektrekskap (finansiert via egen oppdragsbekreftelse) – prosjekt 103

På prosjektnummer 103 føres ulike typer prosjektrekskap for arbeid etter egne oppdragsbekreftelser, det vil si arbeid som ikke finansieres av de faste gebyrene. De ulike prosjektrekskapene skilles ved ulike objektnummer.

Tilsynskontoret har vært prosjektansvarlig og ført prosjektrekskap for et utviklingsprosjekt som er finansiert av Regionale Forskingsfond: *Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp*. Dette regnskapet er så stort at det ikke blir riktig å vise det slått sammen med prosjekt 102. Prosjektrekskap for *Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp* er sendt til Regionale Forskingsfond, og er også vist i vedlegg 4. Dette prosjektet ble som planlagt avsluttet i 2025.

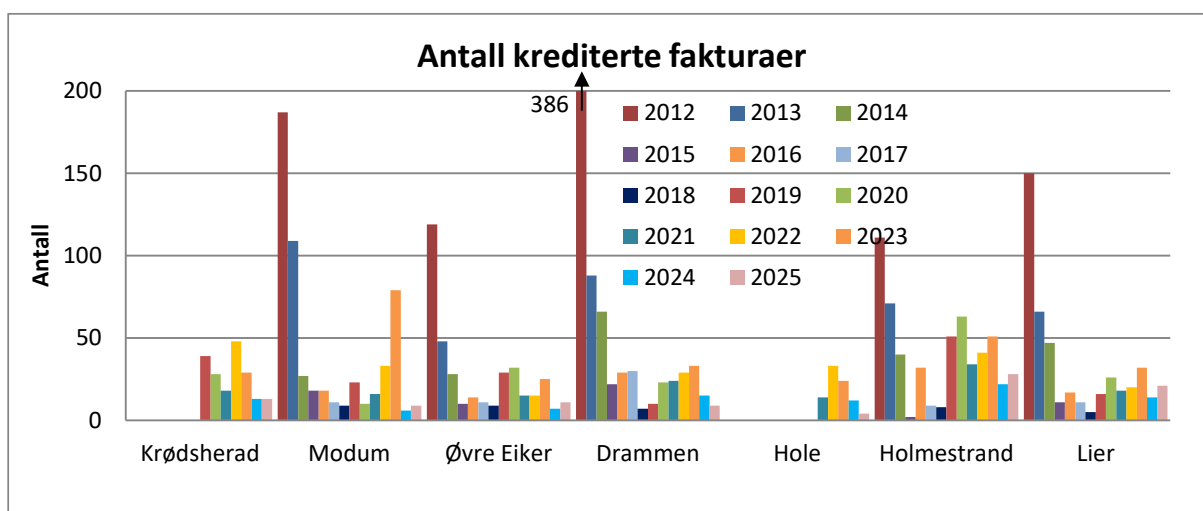
Oversikt over fond

Det er tilbakebetalt overskuddsfond for slamtømming til anleggseierne i Modum, Øvre Eiker, Drammen, Lier og Holmestrand. Fondsregnskapene for tilsyn og behandling av søknader om utslippstillatelser er mer variable. Se kommentarene til regnskapet for ytterligere forklaringer. Fondsavsetningene føres med motsatt fortegn av det man gjør i regnskapet.

Fond		Akkumulert t.o.m. 2019	Avsatt/bruk fond 2020	Avsatt/bruk fond 2021	Avsatt/bruk fond 2022	Avsatt/bruk fond 2023	Avsatt/bruk fond 2024	Avsatt/bruk fond 2025	Totalt
5151	MODUM KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-1 046 443	1 022 092	-151 242	35 420	40 738	-364 377	-227 031	-690 844
5152	ØVRE EIKER KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-787 606	167 204	148 399	152 697	171 764	-187 924	-111 536	-447 003
5154	DRAMMEN KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-180 029	126 318	124 973	182 606	403 212	199 022	203 363	1 059 465
5155	LIER KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-776 154	228 396	127 421	239 764	315 849	141 133	73 188	349 598
5160	KRØDSHERAD KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	31 148	121 416	119 600	122 739	178 366	-14 639	-43 627	515 004
5161	HOLMESTRAND KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-264 229	348 571	174 539	177 161	290 110	122 043	-70 715	777 479
5162	HOLE KOMMUNE - TILSYN OG SØKNADER	-	35 240	85 174	22 574	60 274	-137 724	-89 746	-24 207
5341	MODUM KOMMUNE - SLAMTØMMING	-2 144 255	-657 128	-528 229	-847 904	-604 430	436 987	1 251 772	-3 093 186
5342	ØVRE EIKER KOMMUNE - SLAMTØMMING	-1 412 516	-818 485	-1 037 583	-848 340	-993 890	203 457	1 293 305	-3 614 052
5344	DRAMMEN KOMMUNE - SLAMTØMMING	-653 056	-242 690	-109 235	-506 132	-420 260	400 092	511 143	-1 020 138
5345	LIER KOMMUNE - SLAMTØMMING	-2 404 354	-685 525	-373 540	-824 807	-759 047	502 988	1 344 486	-3 199 800
5350	KRØDSHERAD KOMMUNE - SLAMTØMMING	-399 189	-116 962	-340 266	-7 365	-198 317	158 463	36 523	-867 113
5351	HOLMESTRAND KOMMUNE - SLAMTØMMING	-1 025 596	-1 046 211	-929 655	-1 051 520	-428 892	884 158	1 738 705	-1 859 012
5352	HOLE KOMMUNE - SLAMTØMMING	-	62 904	-902 913	75 757	434 798	714 440	1 255 338	1 640 324
Sum		-11 062 279	-1 454 860	-3 592 556	-3 077 351	-1 509 728	3 058 120	7 165 167	-10 473 486

Fakturering

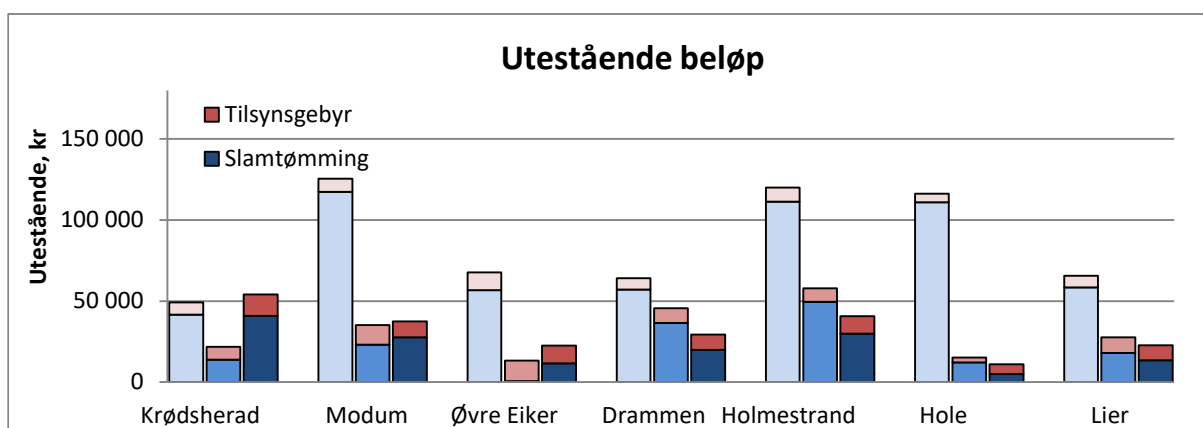
Det er ønskelig å holde antall feilfaktureringer og kreditnotaer på et lavt nivå. Feilfaktureringsene kan for eksempel skyldes feil rapportering fra tømmefirmaet, eierskifte hvor det ikke er gitt beskjed til Tilsynskontoret, eller at tømmefirmaet har tømt på feil eiendom fordi det mangler husnummer. Det høyere antallet feilfaktureringer i perioden 2012 - 2014 skyldes dårligere datagrunnlag i anleggsregisteret ved oppstart av tømmeordningen (figur 11).

Figur 11: Antall krediterte fakturaer

Innfordring av ubetalte fakturaer

Det er innkrevingsavdelingen i Drammen kommune som har utført all innfordring på vegne av Tilsynet for små avløpsanlegg. Tilsynskontoret er godt fornøyd med arbeidet som gjøres med innfordring (figur 12). Innkrevingsavdelingen opplyste i januar 2024 at deres oppfølging av krav fra slutten av 2023 var noe forsinket fordi datasystemene måtte tilrettelegges for nye kommunenummer fra 01.01.2024. Dette var hovedårsaken til noe høyere utestående beløp i enkelte av samarbeidskommunene for 2023. Vi ser at utestående beløp i 2024 og 2025 er tilbake på et lavere nivå.

Figur 12: Oversikt over utestående beløp hvor Kemneren har startet innfordring. For hver av kommunene angir første søyle (i bleke farger) tall for 2023, midterste søyle tall for 2024, mens siste søyle (i mørke farger) angir tall for 2025.

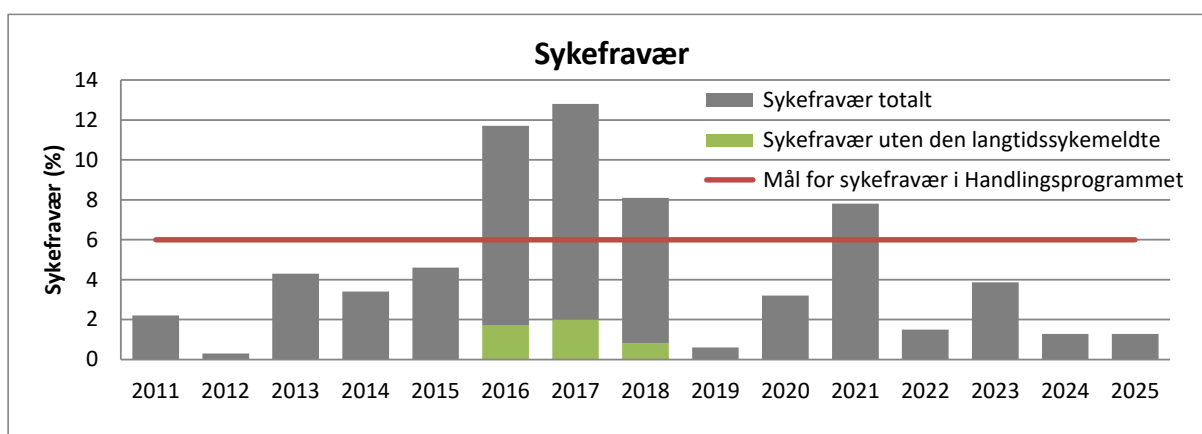
8 Bemanning og arbeidsmiljø

Følgende jobbet på Tilsynskontoret i 2025:

- Ina Rasmussen, avdelingsingeniør
- Skule Henrik Husemoen, avdelingsingeniør
- Tresor Kadibu, avdelingsingeniør
- Kristoffer Zotchev, avdelingsingeniør (sluttet i januar 2025)
- Ove Raymond Haugerud (begynte i mai 2025)
- Vegar Solvold, innbyggerkontakt 50 % stilling
- Nina Alstad Rukke, fagansvarlig

Tilsynskontoret er representert i LMU (lokalt medbestemmelsesutvalg) i Virksomhet Landbruk og Miljø. De ansatte ved Tilsynet deltar også i Lier kommunes medarbeiderundersøkelse.

Sykefraværet totalt for 2025 var på kun 1,8 %, det vil si samme nivå som i 2024 (figur 13). Det var ingen lengre sykmeldinger, og det synes vi selvfølgelig er veldig positivt. Handlings-programmet vedtatt av kommunestyret i Lier har som mål at sykefraværet skal reduseres til 6 %, Tilsynskontoret ligger under dette med god margin.

Figur 13: Oversikt over sykefravær. I perioden 2016 - 2018 var én av de ansatte langtidssykemeldt.

Vedlegg 1: Status for oppryddingsplaner

Oversikten viser områder hvor det er startet opprydding, gjort vurderinger eller trengs avklaringer om hvorvidt det skal føres fram kommunale eller private felles avløpsledninger. Dette er en statusoversikt og den er ikke fullstendig. Enkelteiendommer eller områder med færre enn fem hus eller hytter er ikke tatt med her.

Krødsherad kommune	
Norehammaren (012-925-R Norefjell bekkefelt 012-929-R Nore bekkefelt)	Hytteområde som tilknyttes avløpsnettet til Norefjell Vann- og Avløpsselskap (NVA). Det er nå tilknyttet 257 fritidsboliger og 3 boliger til NVAs hovedledningsnett på Norehammeren.
Olavsbråtan hytteområde (012-1027-R Krøderen bekkefelt øst)	Klynge med både hytter og faste boliger / gårdsbruk hvor det vurderes nødvendig med felles avløpsløsning for å forhindre forurensning av lokale brønner. Konsulent engasjert av Tilsynet har gjennomført et forstudie på mulig avløpsløsning. Krødsherad kommune vurderer ulike løsninger i forhold til å overta avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriftens kapittel 13 (over 50 personer). Kommunen ser nå på muligheten for å etablere sjøledning fra Veikåker (se under) til Olavsbråten og deretter over fjorden med tilknytning til Norefjell vann og avløp sitt avløpsnett.
Tretjenn hytteområde (012-2037-R Vemra bekkefelt)	Hytteeierne og evt. grunneier må utarbeide felles avløpsplan for området, og det gis ikke utslippstillatelser for enkelthytter før felles plan foreligger. Tilsynsbesøk 2024 avdekket at flere hadde lagt inn vann uten nødvendig utslippstillatelse. Det er etablert avløpsgruppe, og i 2025 er det presentert forprosjekt til VA-plan. Det planlegges avløpslag (sannsynligvis SA), et etableringsselskap og et driftsselskap. Dette er viktig bl.a. for mva.-fritak i etableringsfasen. Planlagt å lyse ut anbud august 2026, byggestart vår 2027.
Bønipa hytteområde (012-929-R Nore bekkefelt)	I 2021 holdt Tilsynskontoret beboermøte for hytteeierne om mulige avløpsløsninger for området. På grunn av vanskeligheter med å finne egnet utslippssted for rensset avløpsvann, vurderte Tilsynskontoret at det ikke kunne gis utslippstillatelse området før det er laget en helhetlig avløpsplan. I 2025 har noen av hytteeierne etablert en avløpsgruppe, og dialogen med Tilsynskontoret og kommunen er tatt opp igjen. Det må avklares med grunneier om de vil gi tillatelse til å legge en ledning til kommunalt avløpsnett.
Hanserudveien (012-1027-R Krøderen bekkefelt øst)	Tilsynskontoret og Krødsherad kommune har tidligere gjennomført beboermøte med anbefaling om at beboerne samarbeider om tilknytning til kommunalt avløpsnett. Avventer nå privat initiativ.
Veikåker Gård (012-1027-R Krøderen bekkefelt øst)	I forbindelse med reguleringssak for Veikåker Landskapshotell er det sett på muligheter for sjøledning til kommunalt avløpsnett. Her kan også Olavsbråtan-området tilknyttes. Asplan Viak har utarbeidet VA-plan i 2025, denne er del av detaljreguleringsplan som sendes på offentlig høring våren 2026.

Modum kommune	
Sponevika / Heggenveien (012-2617-R Bergsjøen bekkefelt øst)	Kommunen har ført fram avløpsledninger i området, nordover fra etablert pumpestasjon i Sponevika. 28 hus er allerede tilknyttet, og ytterligere 13 har fått muligheten. Tilsynskontoret har fått flere bekymringsmeldinger om dårlige avløpsløsninger i dette området, og vi vurderer at tilknytning til kommunalt avløpsnett er den beste løsningen for området. I forbindelse med graving på Granstadveien – Vikerkleiva i 2026 forlenges en kommunal sidetrasé for å forenkle tilkobling for de siste boligene.
Buskerudveien – Nykirke (012-2348-R Drammenselva Døvikfoss til Hellefoss bekkefelt)	10 boliger i området ved Nykirke kan kobles til offentlig vann og avløp. Kommunen legger ledninger fra Buskerudveien ved pumpestasjon og kryssing av Refsalveien. Trasélengde ca. 250m. Det ble bygget en ny pumpestasjon langs Buskerudveien tidligere. Prosjektet ligger i Modum kommunes handlingsplan. Planlegging og avtalearbeid er ikke påbegynt.
Granstadveien – Vikerkleiva (012-2617-R Bergsjøen bekkefelt øst)	Kommunen fører fram avløpsnett og hele området tilknyttes. Samtidig skiftes en gammel og dårlig hovedvannledning. Ca. 3 km ledningstrase, medfører ca. 85 nye tilknytninger. Gravearbeidene kom i gang i november 2025, og forventes ferdigstilt sommeren 2026. Mange tilknytter seg underveis, og en del har begynt å se på felles private stikkledninger sammen.
Sønsteby – Sponevika (012-2617-R Bergsjøen bekkefelt øst)	Kommunen fører fram avløpsnett. Samtidig skiftes en gammel og dårlig hovedvannledning. Ca. 2.5 km ledningstrasé og ca. 52 nye tilknytninger. Prosjekteringsarbeid nærmer seg ferdig og de fleste grunnavtalene er signert.
Skinstadveien (012-2503-R Rånbekken 012-2615-R Gråbekken)	Inngått kontrakt med entreprenør om legging av vann og avløpsledninger ihht. grunneieravtaler. Ca. 17 boliger kan tilknyttes vann og avløp. Gravearbeidene kom i gang i februar 2025, og ble ferdigstilt seinhøsten 2025. Mange tilknyttet seg underveis, og det er sendt ut pålegg om tilknytning. Flere har begynt å se på private stikkledninger for tilknytning.
Heiene (012-2043-R Simoa Nedre)	Her er det kvikkleire og krevende å gjennomføre gravearbeid. Fylkeskommunen har rehabilitert Sigdalsveien, og tilrettela samtidig med utløpeledning som 6 hus i området kan knytte seg til via felles minirensanlegg og etterpoleringsfilter. Huseierne samarbeider om oppgradering av eksisterende avløpsanlegg, og Tilsynskontoret behandler nå søknad om utslippstillatelse for felles minirensanlegg.
Vikersund – Tvefjørud (Til Vikersund næringspark) (012-2499-R Sandbekken)	Modum kommune fører frem vann- og avløpsnett. Ca. 2 km med ledningstrasé og ca. 12 nye tilknytninger. Prosjekteringsarbeid nærmer seg ferdig og alle grunnavtalene er signert. Planlagt oppstart av gravearbeider sommeren 2026.

Øvre Eiker kommune	
Gommerud (012-1965-R Vestfosselva bekkefelt øst)	Kommunen har forlenget sitt avløpsnett inn i området. I 2025 har ytterligere tre eiendommer tilknyttet seg kommunalt avløpsnett via felles private avløpsledninger. I Øvre del av området må eierne oppgradere egne avløpsanlegg, da det er så langt mellom husene at tilknytning blir for dyrt.

Øvre Skistadvei (012-2135-R Loselva bekkefelt)	Tilsynskontoret har anbefalt felles avløpsløsning, da det er vanskelig å disponere rensed avløpsvann lokalt for flere av eiendommene. På grunn av manglende ønske og initiativ til privat samarbeid, arbeides det nå i stedet med oppgradering av enkeltanlegg.
Flesakerveien (012-29-R Dørja nedre og 012-542- 1-L Fiskumvannet)	Kommunen planlegger å skifte gamle vannledninger og samtidig legge ved avløpsledninger. I underkant av 30 eiendommer kan bli omfattet. Planlagt oppstart av prosjektet er forskjøvet, da det ble slått sammen med nye ledninger til og fra Darbu. Mulig oppstart høsten 2026. Krever omfattende geotekniske vurderinger utover mot Darbu.

Drammen kommune	
Områder som vurderes tilknyttet kommunalt avløpsnett	Drammen kommune ønsker å prioritere de 12 områdene som er listet opp i vedtatt temaplan for vann og avløp. Dette er Kalkveien, Ytterkollen/Narverud, Hagatjern, Sophie Amalies vei, deler av Andorsrud, Mælen, Fjellsveien, deler av Svelvikveien, Seilerhytteveien, Havnevik, Skjønheim og Skytterveien. Arbeidet vil gi en tydelig oversikt over hvilke områder som skal utredes videre de kommende årene, og hvordan vi kan sikre at tilkoblingen til det kommunale avløpsnettet skjer på en ordnet og effektiv måte.
Hagatjern (012-5653-L Hagatjern og 012- 2319-R Hagatjern bekkefelt)	Kommunen har etablert avløpsledning fram til demningen på Hagatjern. Videre framføring av avløpsnett rundt Hagatjern må skje på privat initiativ. Området har en del dårlige private anlegg, og har samtidig sterke brukerinteresser til bading og friluftsliv. Tilsynskontoret har tidligere gjennomført to felles informasjonsmøter for hus- og hytteeierne. I Sirikjerkeveien og resten av klyngen nærmest demningen er mange tilknyttet kommunalt avløpsnett i løpet av 2025.
Mælen (013-154-R Steinsbekken)	Her er det identifisert behov for opprydding, der mange avløpsanlegg ikke er godkjente. Det er vurdert tilknytningsmuligheter for hvordan eiendommene kan kobles til kommunalt avløpsnett, og området krever fortsatt oppfølging. Drammen kommune har for noen år tilbake etablert avløpsløsning langs sydlige del av Mælen, men denne er foreløpig ikke tilknyttet resten av avløpsnettet og derfor ikke tatt i bruk. For å kunne ta ledningen i bruk må det etableres pumpestasjon. Så vidt vi kjenner til har det ikke vært fremdrift i 2025. Innbyggerinitiativet nord i området (ca. 11 husstander) ser heller ikke ut til å ha hatt videre fremdrift i 2025.
Gomperud – Stubberud (013-149-R Stubberud bekkefelt og 013- 133-R Stubberudbekken)	Området er ikke nevnt i temaplan Vann og Avløp. Glitrevannverket bygger ny vannledning, og kommunen legger ved avløpsledning samtidig. Dette vil gi enkelte eiendommer tilknytningsplikt jf. plan- og bygningsloven §27-2, mens andre eiendommer vil få mulighet for tilknytning. Glitrevannverket har engasjert Kjeldaas AS som entreprenør. Arbeidet er igangsatt og forventes ferdigstilt om lag mai 2027.
Sophie Amalies vei (013-149-R Stubberud bekkefelt og 013- 133-R Stubberudbekken)	Det er vanskelig å finne egnede utslippssteder for rensed avløpsvann pga. skrint løsmassedekke og svake vannresipienter (bekker med for liten vannføring). Det er i 2025 etablert samarbeid som planlegger felles tilknytning til kommunalt avløpsnett for flere eiendommer i området. Det foreligger avtaler med alle berørte grunneiere.

Drammen kommune	
Mellom-Høyen (012-2862-R Solbergbekken m/fler og 012-1876-R Sand bekkefelt)	Tilsynskontoret og Drammen kommune har tidligere gjennomført beboermøte med anbefaling om at beboerne samarbeider om tilknytning til kommunalt avløpsnett. Så vidt vi kjenner til har det ikke vært fremdrift i 2025. Videre oppfølging bør vurderes, blant annet knyttet til eventuelle vilkår om tilknytning i byggesak for enkelte eiendommer.
Seilerhytteveien (012-2857-R Tangenbekken i bekkefelt)	Det er vanskelig å finne egnede utslippssteder for rensset avløpsvann pga. skrint løsmassedekke. Flere ønsker tilknytning til kommunalt avløpsnett, men det er uenighet om graden av tilrettelegging fra Drammen kommune, både mellom beboere og mot kommunen.

Holmestrand kommune	
Flatåsen m. fl. (013-157-R Dypedalsbekken m.fl)	Kommunen har etablert og satt i drift vann- og avløpsledninger (spillvann) i Alfred Engnes` vei. Det ble 16.09.2024 sendt ut brev til alle bolig- og hytteeiere i området. Helhetlig VA-plan må utarbeides og tilknytning til kommunalt VA-anlegg må gjennomføres i privat regi av Flatåsen hytteeierforening. Dersom mulige bygninger (eiendommer) ikke tilknytter seg frivillig, vil kommunen/ Tilsynet for små avløpsanlegg vurdere å gi pålegg om tilknytning og/eller vurdere eksisterende private vann- og avløpsløsninger. Flatåsen 1 Hytteforening med 34 fritidsboliger fikk 28.05.2025 godkjent søknad om sanitærabonnement – tilknytning til kommunalt vann og avløp. Arbeidene med å etablere helhetlig VA-plan er i slutfasen og entreprenør har opplyst at ferdigmeldinger blir sendt inn rett etter påske 2026.
Skjervik/Øgarden (013-166-R Ødegården bekkefelt og 0101020900-C Sandebukta)	Kommunen har etablert og satt i drift tre kommunale tilknytningspunkter til avløpsnettet. Det ble 30.09.2024 sendt ut brev til alle bolig- og hytteeiere i området. Helhetlig VA-plan må utarbeides og tilknytning til kommunalt anlegg må gjennomføres i privat regi. Dersom mulige bygninger (eiendommer) ikke tilknytter seg disse frivillig, vil kommunen/ Tilsynet for små avløpsanlegg vurdere å gi pålegg om tilknytning og/eller vurdere eksisterende private vann- og avløpsløsninger.
Hagadalen (012-1877-R Hagasandbekken og 012-1876-R Sand bekkefelt)	Seks eiendommer som ikke er tilknyttet kommunalt avløp. Informasjonsmøte vedr. avløpsløsning for området 24.03.2025. Eierne får valg om enten å tilknytte seg kommunalt avløp eller oppgradere egne anlegg. Tilsynskontoret følger opp disse.
Helland / Sandviken (013-117-R Tangenbekken/ Hellandelva, 0101021000-2-C Langøya og 013- 165-R Frebergsvik bekkefelt)	Det er tre halvstore renseanlegg i området, ett kommunalt og to drevet av private avløpslag. For et av de private arbeides det i 2025 med fornying og oppdatering av utslippstillatelsen. Anlegget kommunen står ansvarlig for er bl.a. underdimensjonert i forhold til belastningen, og kommunen jobber med en plan for dette. Det ses også på mulighet for tilknytning av små minirensanlegg med ugunstige resipientforhold til større felles avløpsanlegg.
Hovlandveien (012-2524-R Kopstadelva, bekkefelt)	Ferdig. Kommunen har etablert og satt i drift vann- og avløpsledninger frem til området. Som følge av pålegg fra kommunen ble alle i Hovlandveien tilknyttet kommunalt avløpsnett i løpet av 2025.

Holmestrand kommune	
Kolstadhaugen / Kolstadløkka (012-1170-R Storgrava og 012-1172-R Kolstadbekken)	Varsel om pålegg – tilknytningsplikt til offentlig vann- og avløpsledning sendt 25.10.2025. Innbyggermøte avholdt 13.12.2023. Det ble 15.12.2024 sendt ut brev til alle boligeierne i området. Det er ikke tatt endelig beslutning på om vedtak om pålegg vil bli sendt ut. På grunn av sakens omfang og kompleksitet er det vanskelig å si noe om når avgjørelse vil bli tatt, men kommunen og/eller Tilsynet for små avløpsanlegg vil følge opp dette området.
Stasjonsgata (0101020900-C Sandebukta)	I «Plan for avløp i spredt bebyggelse» står Stasjonsgata under aktuelle områder med spredt avløp som kan vurderes tilknyttet kommunalt avløp. Arbeidet med å utrede etablering av kommunalt avløpsanlegg i området er igangsatt, og det er planlagt en løsning der det skal etableres kommunalt avløp på østsiden og vestsiden av jernbanebrua. Holmestrand kommune og Tilsynskontoret avholdt et felles informasjonsmøte den 13.08.2025. Det forventes oppstart av arbeidene med etablering av kommunalt avløpsanlegg i løpet av 2026.
Ravnåsveien hytteområde (012-543-2-L Vikevannet)	I 2021 holdt Tilsynskontoret og kommunen beboermøte for hytteeierne om mulige avløpsløsninger for området. På grunn av vanskeligheter med å finne egnet utslippssted for rensed avløpsvann, vurderte Tilsynskontoret at det ikke kunne gis utslippstillatelse området før det er laget en helhetlig avløpsplan. I 2025 ble Tilsynskontoret kontaktet av en hytteeier og fagkyndig firma, som ønsket å utarbeide felles avløpsplan for området.
Områder som vurderes tilknyttet kommunalt avløp	I «Plan for avløp i spredt bebyggelse» fremkommer det i tillegg noen områder som må kartlegges nærmere før endelig beslutning om fremtidig løsning. Det er blant annet Gurannveien, Bispeveien, Glypnas.

Hole kommune	
Utstranda (012-522-2-L Tyrifjorden)	Kommunen har tidligere overtatt to private pumpestasjoner og avløpsledning i sjø fram til Utvika camping. Sjøledningen ble forlenget til minnestedet ved Utøya. Et større renseanlegg på Utøya har også blitt tilknyttet den kommunale ledningen via Utvika camping. Det er en ambisjon om å få tilknyttet store deler av bebyggelsen rundt pumpestasjonene. Det er private initiativ som kan bidra til en god fremdrift her.
Sollihøgda (008-151-R Rustanbekken og 012-2622-R Holsfjorden - Tyrifjorden bekkefelt øst)	Når utbyggingen av E16 er ferdig, føres det fram kommunalt avløpsnett til Bærum kommune. Da kan inntil 60 eiendommer sentralt på Sollihøgda tilknyttes, og Sollihøgda renseanlegg avvikles. Arbeidene er under planlegging, og kan tidligst starte sommeren 2026.
Pilegrimsveien / Jomfrulandsveien (012-682-R Steinsfjorden bekkefelt nord vest)	Kommunen og Tilsynskontoret har gjennomført beboermøte med anbefaling om at beboerne samarbeider om etablering av pumpestasjon for tilknytning til kommunalt avløpsnett.
Frøshaugåsen (012-2870-R Bekker på Røyse)	I forbindelse med rehabilitering av vannledning, har Hole kommune lagt med pumpeledning for avløp. Kommunen arrangerte beboermøte i februar 2025. Ledningen er lagt frem til Åsbakken, med mulighet for ca. 20 tilkoblinger.

Lier kommune	
Svenskerudveien (011-55-R Sagdalsbekken og 011-19-R Hårbergbekken)	Liten husklynge som ligger nær kommunalt avløpsnett. Privat utbygger har etablert tilknytningspunkt som skal overtas av Lier VVA KF på et senere tidspunkt. Det er planen / ønske om å få til privat samarbeid om felles stikkledning for å få tilknyttet 8 hus. Arbeidet er nå stoppet fordi kommunens hovedrenseanlegg ikke klarer sine rensekrav, og ytterligere bebyggelse kan dermed ikke tilknyttes. Deler av området er definert som tettbebyggelse.
Kraftveien / Nordengveien (011-17-R Nordalsbekken)	Liten husklynge som ligger nær kommunalt avløpsnett. Privat utbygger har etablert tilknytningspunkt som skal overtas av Lier VVA KF på et senere tidspunkt. Det er mulig å få tilknyttet flere hus i området, på sikt vil det tas initiativ til dialog om mulighet for privat samarbeid om felles stikkledning. Arbeidet er nå stoppet fordi kommunens hovedrenseanlegg ikke klarer sine rensekrav, og ytterligere bebyggelse kan dermed ikke tilknyttes. Deler av området er definert som tettbebyggelse.
Vestsideveien Sjåstad – Delekant (011-103-R Nordelva bekkefelt)	Glitrevannverket skal føre fram vannledning, og kommunen legger samtidig avløpsledninger i samme grøfter. Planarbeid i gang.
Oddevall / Glitreveien (011-167-R Stampebekken og 011-166-R Glitra nedstrøms Vestsidevegen bekkefelt)	Kommunalt prosjekt med sanering av eksisterende avløps- og overvannsnett, med hovedformål å fjerne fremmedvann. I forbindelse med arbeidet tilrettelegges det også for tilknytning av 13 hus som i dag har egne avløpsanlegg. Av disse gjenstår det nå 5 hus som ikke er tilknyttet.
Torstad (011-182-R Øksnebekken)	Kommunen og Tilsynskontoret har gjennomført beboermøte med anbefaling om at beboerne samarbeider om tilknytning til kommunalt avløpsnett. Deler av området er definert som tettbebyggelse.
Gamle Ringeriksvei (011-55-R Sagdalsbekken og 011-19-R Hårbergbekken)	Glitrevannverket etablerer ny hovedledning som skal krysse Lierdalen, og kommunen legger samtidig ved avløpsledning på deler av strekningen. Reguleringsplan ble vedtatt i 2025. Anleggsarbeidet starter høsten 2026. Noen eksisterende hus i Gamle Ringeriksvei kan da få mulighet for tilknytning til kommunalt avløpsnett. Deler av området er definert som tettbebyggelse.
Gravdalsveien og Gamle Drammensvei (009-200-R Grobruelva bekkefelt)	Glitrevannverket etablerer ny hovedledning som skal krysse Lierdalen, og kommunen legger samtidig ved avløpsledning på deler av strekningen. Reguleringsplan ble vedtatt i 2025. Anleggsarbeidet starter høsten 2026. Noen eksisterende hus i området Gravdalsveien og Gamle Drammensvei nærmest E18 kan da få mulighet for tilknytning til kommunalt avløpsnett. Deler av området er definert som tettbebyggelse.
Grøtte (011-50-R Lierelva fra Grøtte til Åmotbrua)	Glitrevannverket etablerer ny hovedledning som skal krysse Lierdalen, og kommunen legger samtidig ved avløpsledning på deler av strekningen. Reguleringsplan ble vedtatt i 2025. Anleggsarbeidet starter høsten 2026. Det er to eiendommer som vurderes tilkoblet avløp frem til Lier Nord prosjektet er etablert.

Vedlegg 2: Infoskriv som fulgte faktura for tilsynsgebyr

September 2025

Årsgebyr for tilsyn av små avløpsanlegg 2025

Kommunene Drammen, Hole, Holmestrand, Krødsherad, Lier, Modum og Øvre Eiker samarbeider om oppfølging av små avløpsanlegg. Dette brevet sendes til alle som er registrert med små avløpsanlegg eller utslipp av sanitært avløpsvann. Du vil snart motta faktura for årsgebyr for tilsyn av avløpsløsningen på din eiendom. Det vil framgå av fakturaen hvilket / hvilke gårds- og bruksnummer fakturaen gjelder. Kommunestyret har bestemt at alle som har innlagt vann og / eller privat avløpsanlegg som betjener mindre enn 50 personer, skal betale årlig gebyr for tilsyn av anlegget. Gebyret i 2025 er på kr 633 per anlegg. Gebyrregulativet finnes på våre nettsider.

Mange eiendommer skal tilknyttes kommunalt avløpsnett i løpet av 2025. Kommunen må sende oss kopi av søknad om ferdigattest datert før 01. juli 2025 hvis du skal slippe å betale tilsynsgebyr.

Hva brukes pengene fra tilsynsgebyret til?

Gebyret er uavhengig av hvilke tilsynsoppgaver som er utført inneværende år. Du vil motta faktura selv om det ikke er gjennomført slamtømming eller annet tilsynsbesøk hos deg i år. Gebyret finansierer alt kommunalt arbeid for å hindre forurensning fra små avløpsanlegg, bla.:

- Kontroll av avløpsanlegg ved tømming.
- Prøvetaking og analyse av vannprøver fra minirensanlegg og gråvannsanlegg.
- Kontroll av utslippssted og oppstuvning i infiltrasjonsarealer via peilerør.
- Analyse av vannprøver fra lokale vannkilder og vassdrag og sporing av forurensningskilder.
- Oppfølging av anlegg med feil og mangler for å hindre forurensning og smittefare.
- Rapportering til nasjonale myndigheter.
- Innspill til kommunale eller private oppryddingsplaner med felles eller enkelthus anlegg.

Redusert merverdiavgift på gebyr for slamtømming

Stortinget har bestemt å redusere merverdiavgiften for vann og avløpstjenester. Dette innebærer at mva. for blant annet slamtømming reduseres fra 25 % til 15 %. Oppdaterte gebyrsatser finner du på våre nettsider. For årsgebyr for tilsyn og saksbehandling av søknad om utslippstillatelse belastes det ikke mva., så disse gebyrene er uendret.

Mer info

På nettsidene våre finner du mer informasjon: <http://www.lier.kommune.no/teknisk-og-eiendom/tilsyn-smaa-avlopsanlegg/>.

Med hilsen

Tilsynet for små avløpsanlegg

Åpen høring - Forslag til endring i lokale forskrifter for små avløpsanlegg

Vi foreslår å gjøre endringer i lokale forskrifter for utslipp og slamtømming. Politikerne i alle samarbeidskommunene har vedtatt å legge forslaget ut til offentlig ettersyn, i tråd med forvaltningslovens paragraf 37. Frist for innspill er 20.11.2025 (ti ukers frist).

Bakgrunn for forslaget

På grunn av kommunereformen og endring i hvilke kommuner som deltar i vertskommune-samarbeidet, er det ikke lenger likelydende forskrifter i samarbeidskommunene. Det er ønskelig med likelydende forskrifter for å sikre likebehandling og effektivitet. Målet med revisjonen er å oppdatere bestemmelser, vilkår og rutiner for oppfølging av små avløpsanlegg, tilpasset teknologiutvikling og nasjonale veiledninger.

Det er utarbeidet følgende forslag til endringer i lokale forskrifter:

- Forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter mv. trekkes tilbake. I stedet brukes bestemmelsene i den nasjonale forurensningsforskriften supplert med en veileder
- Forskrift for tømming av tanksystem for oppsamling av avløpsslam og avløpsvann revideres
- Forskrift om gebyr for saksbehandling og kontroll med avløpsanlegg beholdes uendret.

Endringsforslagene presiserer dagens praksis. Veilederen gir tydeligere forventninger til bl.a. utførelse av service for små avløpsanlegg. Endringsforslagene ligger på våre nettsider:

<https://www.lier.kommune.no/teknisk-og-eiendom/tilsyn-smaa-avlopsanlegg/>

Har du innspill?

Du kan komme med innspill til de foreslåtte endringene, innen 20.11.2025. Innspill sendes til postmottak@lier.kommune.no eller Lier kommune, Tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen, PB 205, 3401 Lier.

Merk innspillet med «*saksnr. 2025/8105 – Innspill til lokale forskrifter for små avløpsanlegg*».

Innspillet bør inneholde informasjon om:

- hvilken endring du har kommentar til
- hvilken formulering du ønsker
- begrunnelse for forslaget

Forslag til endring av forskriftene med alle høringsuttalelser og kommentarer vil sendes til politisk behandling i alle samarbeidskommunene. Sammen med bestemmelser i forurensningsloven og forurensningsforskriften kapittel 11 og 12, danner de lokale forskriftene grunnlaget for vår behandling av nye utslippstillatelser, krav til utbedring eller sanering av eldre avløpsanlegg og administrering av tømmeordningen for avløpsslam.

På forhånd takk!

Vedlegg 3: Oversikt over kommunevise regnskap og budsjett

Krødsherad kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	120 760	140 000	-19 240	-14 %	120 000
	11XX Forbruksmateriell	25 962	10 000	15 962	160 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	143 676	20 000	123 676	618 %	100 000
	13XX Tjenestekjøp	1 264 854	970 000	294 854	30 %	1 049 000
	16XX Gebyrinntekter	-1 479 933	-870 000	-609 933	70 %	-1 260 000
	19XX Renter	-38 796	-20 000	-18 796	94 %	-19 000
Totalt 0100 Slamtømming		36 523	250 000	-	-	-
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	229 064	308 000	-78 936	-26 %	290 000
	11XX Forbruksmateriell	9 073	30 000	-20 927	-70 %	34 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	5 417	20 000	-14 583	-73 %	24 000
	13XX Tjenestekjøp	163 284	140 000	23 284	17 %	160 000
	16XX Årsavgifter	-513 721	-510 000	-3 721	1 %	-520 000
	19XX Renter	23 522	12 000	11 522	96 %	12 000
Totalt 0101 Tilsyn		-83 361	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	64 911	53 000	11 911	22 %	48 000
	11XX Forbruksmateriell	2 575	2 000	575	29 %	2 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	1 796	5 000	-3 204	-64 %	5 000
	13XX Tjenestekjøp	22 914	10 000	12 914	129 %	10 000
	16XX Gebyrinntekter	-52 462	-70 000	17 538	-25 %	-65 000
	Totalt 0102 Søknader	39 734	-	-	-	-
Totalt KRØDSHERAD KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		-7 103	250 000	-	-	-
1950 Bruk av bundne driftsfond		-102 033	-250 000	-	-	-
1550 Avsetning bundne driftsfond		109 136	-	-	-	-
Summert		0	-	-	-	-

Modum kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	224 540	260 000	-35 460	-14 %	230 000
	11XX Forbruksmateriell	52 808	10 000	42 808	428 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	274 471	40 000	234 471	586 %	200 000
	13XX Tjenestekjøp	3 592 146	3 590 000	2 146	0 %	3 590 000
	16XX Gebyrinntekter	-2 729 230	-2 100 000	-629 230	30 %	-2 100 000
	19XX Renter	-162 964	-100 000	-62 964	63 %	-80 000
Totalt 0100 Slamtømming		1 251 772	1 700 000	-	-	1 850 000
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	469 358	710 000	-240 642	-34 %	642 000
	11XX Forbruksmateriell	14 272	30 000	-15 728	-52 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	9 035	20 000	-10 965	-55 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	338 854	300 000	38 854	13 %	320 000
	16XX Årsavgifter	-1 096 846	-1 055 000	-41 846	4 %	-1 000 000
	19XX Renter	-25 298	-5 000	-20 298	406 %	-12 000
Totalt 0101 Tilsyn		-290 625	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	165 474	100 000	65 474	65 %	105 000
	11XX Forbruksmateriell	4 295	4 000	295	7 %	4 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	2 996	7 000	-4 004	-57 %	7 000
	13XX Tjenestekjøp	38 220	12 000	26 220	219 %	12 000
	16XX Gebyrinntekter	-147 390	-123 000	-24 390	20 %	-128 000
	Totalt 0102 Søknader	63 594	-	-	-	-
Totalt MODUM KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		1 024 740	1 700 000	-	-	1 850 000
1950 Bruk av bundne driftsfond		-1 446 426	-1 700 000	-	-	-1 850 000
1550 Avsetning bundne driftsfond		421 685	-	-	-	-
Summert		-0	-	-	-	-

Øvre Eiker kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	174 574	190 000	-15 426	-8 %	180 000
	11XX Forbruksmateriell	38 115	10 000	28 115	281 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	204 208	40 000	164 208	411 %	170 000
	13XX Tjenestekjøp	1 775 767	1 620 000	155 767	10 %	1 650 000
	16XX Gebyrinntekter	-712 661	-630 000	-82 661	13 %	-630 000
	19XX Renter	-186 698	-100 000	-86 698	87 %	-90 000
Totalt 0100 Slamtømming		1 293 305	1 130 000	-	-	1 290 000
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	347 918	600 000	-252 082	-42 %	500 000
	11XX Forbruksmateriell	11 365	30 000	-18 635	-62 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	6 993	20 000	-13 007	-65 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	260 874	190 000	70 874	37 %	228 000
	16XX Årsavgifter	-765 007	-740 000	-25 007	3 %	-770 000
	19XX Renter	-17 143	-5 000	-12 143	243 %	-8 000
Totalt 0101 Tilsyn		-155 000	95 000	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	112 334	103 000	9 334	9 %	92 000
	11XX Forbruksmateriell	3 923	4 000	-77	-2 %	4 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	2 319	7 000	-4 681	-67 %	7 000
	13XX Tjenestekjøp	29 585	12 000	17 585	147 %	12 000
	16XX Gebyrinntekter	-104 697	-126 000	21 303	-17 %	-115 000
Totalt 0102 Søknader		43 464	-	-	-	-
Totalt ØVRE EIKER KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		1 181 769	1 225 000	-	-	1 290 000
1950 Bruk av bundne driftsfond		-1 513 155	-1 225 000	-	-	-1 290 000
1550 Avsetning bundne driftsfond		331 386	-	-	-	-
Summert		-0	-	-	-	-

Drammen kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	170 612	240 000	-69 388	-29 %	200 000
	11XX Forbruksmateriell	28 378	10 000	18 378	184 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	158 417	20 000	138 417	692 %	100 000
	13XX Tjenestekjøp	1 289 502	1 492 000	-202 498	-14 %	1 450 000
	16XX Gebyrinntekter	-1 079 866	-1 410 000	330 134	-23 %	-1 410 000
	19XX Renter	-55 900	-35 000	-20 900	60 %	-22 000
Totalt 0100 Slamtømming		511 143	317 000	-	-	328 000
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	482 361	400 000	82 361	21 %	420 000
	11XX Forbruksmateriell	10 056	30 000	-19 944	-66 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	8 268	20 000	-11 732	-59 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	152 699	80 000	72 699	91 %	80 000
	16XX Årsavgifter	-534 565	-545 000	10 435	-2 %	-570 000
	19XX Renter	41 969	15 000	26 969	180 %	20 000
Totalt 0101 Tilsyn		160 788	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	72 571	50 000	22 571	45 %	41 000
	11XX Forbruksmateriell	2 715	4 000	-1 285	-32 %	2 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	1 894	7 000	-5 106	-73 %	5 000
	13XX Tjenestekjøp	24 164	12 000	12 164	101 %	12 000
	16XX Gebyrinntekter	-58 769	-73 000	14 231	-19 %	-60 000
Totalt 0102 Søknader		42 575	-	-	-	-
Totalt DRAMMEN KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		714 506	317 000	-	-	328 000
1950 Bruk av bundne driftsfond		-783 108	-317 000	-	-	-328 000
1550 Avsetning bundne driftsfond		68 601	-	-	-	-
Summert		0	-	-	-	-

Holmestrand kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	211 806	250 000	-38 194	-15 %	230 000
	11XX Forbruksmateriell	48 227	10 000	38 227	382 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	251 641	60 000	191 641	319 %	200 000
	13XX Tjenestekjøp	2 561 029	2 600 000	-38 971	-1 %	2 600 000
	16XX Gebyrinntekter	-1 214 446	-1 900 000	685 554	-36 %	-1 900 000
	19XX Renter	-119 553	-90 000	-29 553	33 %	-60 000
Totalt 0100 Slamtømming		1 738 705	930 000	-	-	1 080 000
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	468 640	665 000	-196 360	-30 %	600 000
	11XX Forbruksmateriell	16 305	30 000	-13 695	-46 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	8 399	20 000	-11 601	-58 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	330 836	233 000	97 836	42 %	318 000
	1621 Årsavgifter	-967 242	-960 000	-7 242	1 %	-980 000
	19XX Renter	35 617	12 000	23 617	197 %	12 000
Totalt 0101 Tilsyn		-107 445	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	103 339	100 000	3 339	3 %	100 000
	11XX Forbruksmateriell	3 992	4 000	-8	0 %	4 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	2 785	7 000	-4 215	-60 %	7 000
	13XX Tjenestekjøp	35 531	12 000	23 531	196 %	12 000
	1621 Gebyrinntekter	-108 918	-123 000	14 082	-11 %	-123 000
Totalt 0102 Søknader		36 729	-	-	-	-
Totalt HOLMESTRAND KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDL		1 667 989	930 000	-	-	1 080 000
1950 Bruk av bundne driftsfond		-1 937 881	-930 000	-	-	-1 080 000
1550 Avsetning bundne driftsfond		269 892	-	-	-	-
Summert		-0	-	-	-	-

Hole kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	117 248	100 000	17 248	17 %	100 000
	11XX Forbruksmateriell	26 031	5 000	21 031	421 %	5 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	144 905	10 000	134 905	1349 %	100 000
	13XX Tjenestekjøp	3 150 455	2 000 000	1 150 455	58 %	2 000 000
	16XX Gebyrinntekter	-2 227 673	-2 105 000	-122 673	6 %	-2 225 000
	19XX Renter	44 373	-10 000	54 373	-544 %	20 000
Totalt 0100 Slamtømming		1 255 338	-	-	-	-
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	258 664	400 000	-141 336	-35 %	410 000
	11XX Forbruksmateriell	10 457	30 000	-19 543	-65 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	5 510	20 000	-14 490	-72 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	66 465	60 000	6 465	11 %	60 000
	16XX Årsavgifter	-516 106	-512 000	-4 106	1 %	-520 000
	19XX Renter	906	2 000	-1 094	-55 %	-
Totalt 0101 Tilsyn		-174 104	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	100 425	56 000	44 425	79 %	43 000
	11XX Forbruksmateriell	2 826	2 000	826	41 %	2 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	1 827	5 000	-3 173	-63 %	5 000
	13XX Tjenestekjøp	23 308	10 000	13 308	133 %	10 000
	16XX Gebyrinntekter	-44 028	-73 000	28 972	-40 %	-60 000
Totalt 0102 Søknader		84 357	-	-	-	-
Totalt HOLE KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		1 165 592	-	-	-	-
1950 Bruk av bundne driftsfond		-1 258 274	-	-	-	-
1550 Avsetning bundne driftsfond		92 682	-	-	-	-
Summert		0	-	-	-	-

Lier kommune

Prosjekt	Konto	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik	Avvik %	Budsjett 2026
0100 Slamtømming	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	183 990	270 000	-86 010	-32 %	200 000
	11XX Forbruksmateriell	35 511	10 000	25 511	255 %	10 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	189 691	40 000	149 691	374 %	170 000
	13XX Tjenestekjøp	2 009 003	2 350 000	-340 997	-15 %	2 100 000
	16XX Gebyrinntekter	-904 042	-630 000	-274 042	43 %	-630 000
	19XX Renter	-169 667	-100 000	-69 667	70 %	-80 000
Totalt 0100 Slamtømming		1 344 486	1 940 000	-	-	1 770 000
0101 Tilsyn	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	511 620	500 000	11 620	2 %	520 000
	11XX Forbruksmateriell	10 966	30 000	-19 034	-63 %	30 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	6 440	20 000	-13 560	-68 %	20 000
	13XX Tjenestekjøp	251 575	116 000	135 575	117 %	124 000
	16XX Årsavgifter	-722 809	-670 000	-52 809	8 %	-700 000
	19XX Renter	13 715	4 000	9 715	243 %	6 000
Totalt 0101 Tilsyn		71 509	-	-	-	-
0102 Søknader	10XX Lønn, pensjon, arbeidsgiveravgift	106 127	69 000	37 127	54 %	52 000
	11XX Forbruksmateriell	3 165	4 000	-835	-21 %	4 000
	12XX Større utstyr og tjenestekjøp	2 135	7 000	-4 865	-69 %	7 000
	13XX Tjenestekjøp	27 245	12 000	15 245	127 %	12 000
	16XX Gebyrinntekter	-136 992	-92 000	-44 992	49 %	-75 000
Totalt 0102 Søknader		1 680	-	-	-	-
Totalt LIER KOMMUNE - TILSYN OG SAKSBEHANDLING		1 417 674	1 940 000			1 770 000
<u>1950 Bruk av bundne driftsfond</u>		<u>-1 621 258</u>	-1 940 000			-1 770 000
<u>1550 Avsetning bundne driftsfond</u>		<u>203 584</u>	-			-
Summert		-	-			-

Vedlegg 4: Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp

Prosjektet *Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp* har vært finansiert av Regionale forskningsfond Viken, og har pågått i perioden 2023 til 2025. Tilsynet for små avløpsanlegg har vært prosjekteier og ansvarlig for kontrakten opp mot RFF Viken.

Populærvitenskapelig sammendrag og prosjektrekskap er vist her. Sluttrapport og tre prosjektrapporter er foreløpig gradert fortrolig, eventuelle forespørsler om disse kan rettes til prosjektleder SINTEF.

RFF Viken – utkast til populærvitenskapelig sammendrag.

Spredt avløp fra mindre avløpsanlegg utgjør en betydelig utfordring for miljøet i Norge. Mange av landets rundt 330 000 slike anlegg oppfyller ikke dagens utslippskrav, og kommunene har et lovpålagt ansvar for å følge dem opp. Samtidig preges offentlig sektor av begrensede ressurser, og forvaltningen av spredt avløp baserer seg ofte på fragmenterte, utdaterte og lite samordnede systemer. Resultatet er krevende arbeidsprosesser, ufullstendig oversikt og mangelfull oppfølging av anlegg som ikke fungerer som forutsatt.

Dette prosjektet har hatt som mål å legge til rette for en helhetlig digital forvaltningsløsning som gjør kommunene bedre i stand til å utføre nødvendige oppgaver for å ivareta sitt ansvar. Kjernen i løsningen er standardisert digital informasjonsflyt mellom kommunenes fagsystemer og driftsaktørenes rapporteringsløsninger. Ved å etablere felles VA-faglige og IT-tekniske grensesnitt kan man unngå kostbar skreddersøm og sikre at driftsaktører og kommuner kan samhandle effektivt.

En slik løsning vil også gi kommunene bedre oversikt over status og drift av avløpsanleggene, og legge til rette for mer effektiv myndighetsoppfølging. Dette gjør det lettere å identifisere anlegg med sviktende renseseffekt og iverksette tiltak der behovet er størst. På sikt vil dette bidra til redusert forurensning fra spredt avløp og bedre økologisk tilstand i vassdrag og kystområder, i tråd med målsettingene i EUs vanndirektiv.

I løpet av prosjektet er det i all hovedsak blitt fokusert på to hovedtemaer; rapportering fra servicebesøk og metodikk for å fastsette optimalt tidspunkt for tømning av spredt avløp. For begge temaene er det fokusert på kommunens lovpålagte ansvar, arbeidsprosesser mellom de involverte aktørene, informasjonsbehov i ulike arbeidsprosesser, samt hvordan den nødvendige informasjonen skal overføres rent teknisk mellom de ulike aktørenes IT-systemer. Dette arbeidet er blitt gjort i tett samarbeid mellom kommuner, systemleverandører, driftsaktører og forskningsmiljø. Ambisjonen er at løsningene skal kunne tas i bruk av kommuner over hele landet og bidra til en mer effektiv, bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning av spredt avløp.

Kostnadsspesifikasjon for regionalt hovedprosjekt

Prosjektnummer: 341198 Prosjektperiode: fra 01.01.2025 til 31.12.2025
Rapporteringsperiode/regnskapsår 2025

Spesifikasjon av kostnadsposter - Beløpene skal oppgis i hele kroner

Mva-beløp skal bare inkluderes i spesielle tilfeller, se Erklæring om mva nedenfor.

KOSTNADSART					
Personal- og indirekte kostnader					
Lønn og sosiale kostnader for FoU-medarbeidere i prosjektet, dvs. prosjektleder, vitenskapelig og teknisk personell, samt indirekte kostnader som er relevante for FoU-medarbeidernes innsats i prosjektet. For utregning av timesats, se veiledning hos Forskningsrådet:					
Prosjektoppfølgning og rapportering - Norges forskningsråd					
Navn	Arbeidsgiver	Fakturanr	Timer	Timesats	Kr
Ina Rasmussen, Avdelingsingeniør	Lier kommune		3,5	664	2 324
Skule H. Husemoen, Avdelingsingeniør	Lier kommune		17	664	11 288
Nina Rukke, fagleder	Lier kommune		35	740	25 900
Stine Syvertsen, rådgiver	Fredrikstad kommune		16,00	622,5	9 960
Øystein Vereide, daglig leder	BD Klarø AS		96,00	996	95 616
Lasse Skogseth	Biovac Environmental Technology AS		17,25	658,00	11 351
Ghaïs Dahdouh, systemutvikler	Norkart AS		958,5	650,00	623 025
Vebjørn Fonstad Leiros	Norkart AS		749	650,00	486 850
Kjetil Skjellerud, Fagansvarlig	Norkart AS		330	650,00	214 500
Ronny Kristiansen, Fagansvarlig	Norkart AS		212	650,00	137 800
Trond Arne Nordstrand, systemutvikler	Norkart AS		367	650,00	238 550
Jan Ole Brenna, produktleder	Norkart AS		212	650,00	137 800
Kjell Amund Rogn Produktspesialist	Value Technology AS		133	622,5	82 793
Hans Tore Hetland Testansvarlig	Value Technology AS		59,5	622,5	37 039
Mikolaj Piotr Mirko Utvikler	Value Technology AS		104	622,5	64 740
Krzysztof Mańkowski Utvikler	Value Technology AS		48	622,5	29 880
Krzysztof Mańkowski, Utvikler	Value Technology AS		32	622,5	19 920
					0
					0
					0
					0
					0
Sum personal- og indirekte kostnader (sett inn flere rader ovenfor etter behov. Pass på korrekt summering)					2 229 335
Innkjøp FoU-tjenester					
Fakturerede kostnader for innkjøp FoU-tjenester fra universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter, herunder kostnader knyttet til stipendiater hos disse.					
Navn på Fou-institusjon	Fakturanr	Kr			
SINTEF AS	10845002	235 031			
SINTEF AS	10848839	335 586			
SINTEF AS	10851892	63 321			
SINTEF AS	10856969	127 208			
SINTEF AS	10862880	303 612			
Sum innkjøp FoU-tjenester		1 064 757			
Utstyr					
Avskrivningskostnader for utstyr i det tidsrom det anvendes i prosjektet. Bruk av utstyr skal kunne kontrolleres, og må derfor være nøyaktig dokumentert.					
Utstyr og forskningsinfrastruktur - Norges forskningsråd					
Spesifikasjon av utstyr					Kr
Sum utstyr					0
Andre driftskostnader					
Kostnader som er nødvendige for å gjennomføre prosjektet og som ikke dekkes av kostnadstypene over, for eksempel prosjektrelaterte reise- og oppholdskostnader og prosjektspesifikke formidlingsaktiviteter, inkludert kostnader knyttet til tilgjengeliggjøring av forskningsdata som oppstår i prosjektet.					
Beskrivelse av kostnad					Kr
Reiser					
møteutgifter					
Revisjon prosjektrengskap 2024 og 2025, Lier kommune					11 813
Sum andre driftskostnader					11 813
Totale kostnader i prosjektet					3 305 904

Alle samarbeidspartnere i prosjektet og som er omfattet av samarbeidsavtalen skal fakturere uten mva.

Erklæring om merverdiavgift

Det bekreftes at følgende samarbeidspartner(e), som har oppført mva-beløp som prosjektkostnad, hverken er mva-pliktig eller omfattes av Lov om moms-kompensasjon:

Prosjektansvarlig/Samarbeidspartner:
Nina Alstød Rukke

Prosjektrekskap for regionalt hovedprosjekt

Ved utfylling skal alle grønne felt fylles ut.

Prosjektperiode:	01.01.2025 -	31.12.2025
Prosjektnummer:	341198	
Rapporteringsperiode/regnskapsår (perioden)	2025	
Prosjekttittel:	Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp	
Prosjektansvarlig (institusjon/bedrift):	Lier kommune	Tilsagn, maks støttebeløp fra RFF: 2 492 000
Organisasjonsnummer:	857566122	Tilsagn, RFF i perioden 311 000
Prosjektansvarlig bankkonto:	78740588000	Støtteprosent iht kontrakt: 49 %
Betaling merkes:	RFF341198, objekt 8803	Mottatt forskudd i perioden 155 500
Prosjektleder:	Willy Rastum Thelin	Sum tidligere utbetalinger fra RFF 1 896 134
		Sluttrapport JA/NEI Ja

Prosjektkostnader	Godkjent budsjett i perioden	Faktiske kostnader i perioden	% avvik fra budsjett
Faktiske kostnader spesifiseres i arkfanen "Kostnadsspesifikasjon" og overføres automatisk hit			
Personal- og indirekte kostnader	kr 314 000	kr 2 229 335	610 %
Innkjøp av FoU-tjenester	kr 260 000	kr 1 064 757	310 %
Utstyr	kr 64 000	kr 0	-100 %
Andre driftskostnader	kr	kr 11 813	
SUM	kr 638 000	kr 3 305 904	418 %

Finansiering	Godkjent budsjett i perioden	Faktisk finansiering i perioden	% avvik fra budsjett
Egenfinansiering	kr 327 000	kr 2 554 538	681 %
Internasjonale midler	kr	kr	
Offentlig finansiering	kr	kr	
Privat finansiering	kr	kr	
Regionale forskningsfond	kr 311 000	kr 751 366	142 %
SUM	kr 638 000	kr 3 305 904	418 %

	I perioden
Faktisk støttebeløp fra RFF	kr 751 366
Utbetalt forskudd	kr 155 500
Resterende RFF-andel	kr 595 866
Forskudd neste periode iht kontrakt	kr
Sum	kr 595 866
Til utbetaling	kr 595 866

Revisorveiledning

Oppdraget skal utføres i samsvar med ISRS 4400 "Avtalte kontrollhandlinger" og skal resultere i «rapport om faktiske funn» til RFF. De avtalte handlingene skal utføres for å bistå RFF i vurderingen av riktigheten av dokumentasjonen overfor RFF og skal inneholde følgende kontrollhandlinger:

1. Det skal kontrolleres om regnskapsrapporten gjenspeiler utgifter som er ført i prosjektansvarlig sitt ordinære regnskap for den aktuelle rapporteringsperioden.
2. Det skal kontrolleres at anmodet tilskuddsandel ikke overstiger den prosentandelen angitt i den signerte kontrakten for prosjektet, og at totalt støtte ikke overstiger innvilget total støtte for prosjektet i henhold til kontrakten.
3. Det skal kontrolleres at prosjektets påførte personalkostnader er dokumentert i underliggende timelister med spesifisering av oppgavene som er utført på prosjektet. Det skal kontrolleres at timesatsen som er benyttet kan grunngis i underliggende indirekte kostnader i henhold til gjeldende regelverk i Forskningsrådet. For bedrifter som enten er prosjektansvarlig eller deltar i prosjekter på annen måte, skal det kontrolleres at kravet til innberettet lønn er tilfredsstillt, dvs lønn, skatter og offentlige avgifter er utbetalt i henhold til gjeldende regler.
4. På stikkprøvebasis skal det utføres kontroll av de bokførte kostnadene mot underliggende dokumentasjon med tanke på hvorvidt kostnadene er aktuelle for prosjektet og at kostnadene er registrert med riktig beløp.
5. Revisor skal signere på denne siden (prosjektrekskap).

Attestasjon administrativt ansvarlig

Attestasjon revisor

Utbetalingen anvises RFF

Sted/dato:
Lier 29/01/2026

Sted/dato:

Sted/dato:

Nina Alstad Rukke
Navn blokkbokstaver

Navn blokkbokstaver

Navn blokkbokstaver

Nina Alstad Rukke
Nina Alstad Rukke (Lier 26. 2024 16:32:26 GRT+1)

Underskrift

Underskrift

Underskrift

Akkumulert kostnader for regionalt hovedprosjekt

Ved utfylling skal alle grønne felt fylles ut.

Prosjektperiode:	01.01.2025 - 31.12.2025		
Prosjektnummer:	341198		
Prosjekttittel:	Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp		
Prosjektansvarlig (institusjon/bedrift):	Lier kommune	Tilsagn, maks støttebeløp fra RFF:	2 492 000
Organisasjonsnummer:	857566122	Støtteprosent iht kontrakt:	49 %
Prosjektansvarlig bankkonto:	78740588000	Sum tidligere utbetalinger fra RFF	1 896 134
Betaling merkes:	RFF341198, objekt 8803		
Prosjektleder:	Willy Rastum Thelin		

Prosjektkostnader	Godkjent totalbudsjett	Akkumulerte faktiske kostnader	% avvik fra budsjett
Personal- og indirekte kostnader	kr 2 512 000	kr 4 346 405	73 %
Innkjøp av FoU-tjenester	kr 2 081 000	kr 2 500 000	20 %
Utstyr	kr	kr	
Andre driftskostnader	kr 515 000	kr 11 813	-98 %
SUM	kr 5 108 000	kr 6 858 218	34 %

Kostnadssted	Godkjent totalbudsjett	Akkumulerte faktiske kostnader	% avvik fra budsjett
Næringsliv	kr 2 331 000	kr 4 232 490	82 %
Instituttsektoren	kr 2 081 000	kr 2 500 000	20 %
UoH-sektoren	kr	kr	
Andre sektorer	kr 696 000	kr 125 728	-82 %
Utlandet	kr	kr	
SUM	kr 5 108 000	kr 6 858 218	34 %

Finansiering	Godkjent totalbudsjett	Akkumulert faktisk finansiering	% avvik fra budsjett
Egenfinansiering	kr 2 616 000	kr 4 366 218	67 %
Internasjonale midler	kr	kr	
Offentlig finansiering	kr	kr	
Privat finansiering	kr	kr	
Regionale forskningsfond	kr 2 492 000	kr 2 492 000	0 %
SUM	kr 5 108 000	kr 6 858 218	34 %

Totalt akkumulerte beløp	
Tilsagn maks støttebeløp fra RFF	kr 2 492 000
Tidligere utbetalinger fra RFF	kr 1 896 134
Utbetaling denne periode, (inkl forskudd neste)	kr 595 866
Restbevilgning	kr 0